

UNIVERSUL ȘCOLII

- *Editorial*
- *Evenimente din viața școlii*
- *Opinii*
- *Didactica*
- *Proiecte educaționale*
- *Edi*
- *Noutăți editoriale*
- *Diverse*
- *Informații utile*

EDITURA UNIVERSUL ȘCOLII

a CASEI CORPULUI DIDACTIC ALBA

Alba Iulia, Str. G. Bethlen nr. 7, Cod 510009

Tel. 0258/826147, Fax. 0258/833101

Web: www.ccdab.ro,E-mail: ccdab@yahoo.com**Director:****Prof. Deák – Székely Szilárd Levente****Redactor șef:** prof. Oros Ligia Elena**Redactori:** prof. Jude Laurențiu, prof. Nandrea Maria, ing. ec. Onișoru Viorica**Colaboratori:** insp. gen. prof. Dărămuș Eugenia Marcela

lector univ. dr. Scheau Ioan

Tehnoredactare: aj. analist programator Popa Ioan**Corectura:** Prof. Nandrea Maria

© Autorii, conform legislației în vigoare, răspund în fața legii, în ceea ce privește plagiatul sau orice altă formă de atingere a dreptului de autor.

SUMAR

Simpozionul național al pedagogilor maghiari, ediția a v-a, 2017 - Prof. Deák-Székely Szilárd Levente	3
Toma Cocișiu – Prof. Jude Laurențiu	5
Conferința ABIR 2017 – Bibliotecar Onișoru Viorica Gențiana	12
Invitație la lectură- proiect de lectură derulat cu ocazia Zilei Internaționale a Bibliotecilor Școlare – octombrie 2017 – Prof. Rusu Sofica	15
„Veniți la Alba Iulia... veniți cu miile, veniți cu zecile de mii...!” Consiliul Național Român de la Blaj - Prof. Lațiu Camelia Lucia, prof. Lațiu Ioan	17
Gândirea critică la preșcolari - Danciu (Dănuțu) Adina Elena, prof. inv. preșcolar Miclea Alexandra	19
Evaluarea copiilor preșcolari cu ajutorul metodelor active și interactive – Prof. Cîmpean Ana	22
Metode interactive – mijloace de învățare eficientă – Prof. inv. primar Gligor Dana	25
Platforma de E-learning pentru conceptul firmei de exercițiu – Prof. Furdui Amalia	28
Prevenirea și combaterea violenței la nivelul clasei de elevi – proiectarea activității - Prof. inv. primar Mărginean Adriana Lucia, prof. inv. primar Mărginean Gheorghe Vasile	30
Cărțile și copii la diferite vârste – Prof. inv. preșcolar Morar Cristina Adriana	33
Jocuri de improvizație muzicală în activitățile cu preșcolarii - Prof. inv. preșcolar Balea Livia Valentina	35
Autoeducația – Prof. inv. preșcolar Runcan Andreea	37
Parteneriatul – instrument de comunicare externă - Prof. Ruscă Marcel	38

Cei șapte ani de acasă ai copilului – oglinda personalității părinților - Prof. înv. primar Suciu Doina	41	Despre ecomarketing și influența sa în vânzările de retrail (I) – Prof. Poptelecan Călin	49
Sănătatea – o performanță? – Prof. Turcu Iuliana	42	Noțiuni de vocabular în învățământul primar - Prof. Mateș Rodica	51
O lecție despre ... oameni și flori – Prof. dr. Muscalagiu Arabela	45	Glaciațiunile cuaternare și rolul lor biogeografic (II) – Prof. Poptelecan Călin	52
Proiectul tematic ”Toamna” – Prof. înv. primar Bocșa Aurelia Georgeta	46	Neexecutarea obligațiilor contractuale – consilier juridic Mariș Voicu Răzvan	54

SIMPOZIONUL NAȚIONAL AL PEDAGOGILOR MAGHIARI, EDIȚIA A V-A, 2017

Prof. Deák-Székely Szilárd Levente, director CCD Alba

Au trecut 500 de ani de la înființarea Reformei protestante enunțate de Martin Luther prin afișarea celor 95 de teze în octombrie 1517, în calitate de preot catolic și profesor universitar la Universitatea din Wittenberg. 1517 este anul de la care datăm înființarea religiei protestante reformate. Eparhia Reformată din Alba Iulia și Biserica Reformată din Aiud cu acest prilej au organizat o serie de evenimente, activități culturale, conferințe, colocvii științifice în zilele de 22-24 octombrie 2017.

În acest context, în șirul acestor evenimente, Colegiul Național „Bethlen Gábor” din Aiud a găzduit marți, 24 octombrie 2017 a V-a ediție a Simpozionului Național al Pedagogilor Maghiari. Evenimentul a fost organizat de Inspectoratul Școlar Județean Alba, Casa Corpului Didactic Alba, Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România (UCDMR), Eparhia Reformată Alba Iulia, Colegiul Național „Bethlen Gábor” Aiud și Catedra de Psihologie și Pedagogie Aplicată din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” Cluj Napoca. Inspectoratul Școlar a fost reprezentat de inspectorul pentru minorități Nagy Timea, Casa Corpului Didactic Alba și Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România a fost reprezentată de profesorul Deák-Székely Szilárd Levente, directorul Casei Corpului Didactic Alba și președintele Uniunii Cadrelor Didactice Maghiare din România – Filiala Alba, Eparhia Reformată fiind reprezentată de preot dr. Gudor Botond, Colegiul Național „Bethlen Gábor” Aiud a fost reprezentat de prof. Szöcs Ildikó, directorul colegiului, iar Catedra de Psihologie și Pedagogie Aplicată din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” Cluj Napoca a fost reprezentată de doi profesori universitari: dr. Demény Piroska și dr. Szállassy Noémi.

Activitățile au început cu deschiderea festivă, unde au luat cuvântul reprezentanții instituțiilor organizatoare, participanții la simpozion fiind salutați și de viceprimarul Aiudului, d-na dr. Lőrincz Helga. A urmat o scurtă premiere, unde președintele UCDMR – Filiala Alba, prof. Deák-Székely Szilárd Levente a premiat două cadre didactice. A fost premiată d-na educatoare Bodoczi Anna de la Grădinița cu Program Normal Sânmiclăuș pentru activitatea deosebită prestată în decursul a mai multor decenii în slujba educației preșcolarilor în unități școlare cu predare în limba maghiară. Apoi a fost premiată d-na profesor Szöcs Ildikó pentru activitatea de manager al Colegiului „Bethlen Gábor” din Aiud, în special pentru aportul adus cu ocazia reînnoirii infrastructurii colegiului.

A urmat prezentarea lucrărilor de către cadrele didactice din județul Alba, care în prealabil s-au înscris cu lucrări la simpozion. Anul acesta cadrele didactice au lucrat în echipe formate doar din dascăli sau echipe mixte formate din dascăli și elevi ori echipe formate din dascăli și preotul localității. Tematica lucrărilor a fost destul de variată: unele lucrări au relevat importanța legăturii dintre școală și biserică, lucrări marcate cu foarte multe poze vechi, dovedind strânsa legătură dintre cele două entități, dar au fost lucrări cu poze actuale care dovedesc că prin activitățile comune desfășurate, școala și biserica sunt principalii promotori ai științei și culturii, sunt principalii factori pentru păstrarea tradițiilor și obiceiurilor în diferitele zone ale județului Alba. Am avut un număr de 44 cadre didactice care au prezentat lucrări cu caracter aplicativ din activitatea lor didactică sau extracurriculară, moderatorii fiind profesorii universitari prezenți la eveniment. De exemplu, dascălii din Lopadea Nouă au constituit o echipă mixtă dascăli – elevi și folosind jocul de rol au prezentat scenariul înființării colegiului-internat de la Lopadea Nouă, iar elevii din Lopadea Nouă au delectat publicul și cu dansuri populare și muzică populară din zonă. După vizionarea materialelor a avut loc o dezbatere liberă pe tema acestora.

Dascălii de la Școala Gimnazială „Sebes Pál” Rimetea au prezentat istoricul școlii și aspecte privind viața și opera ilustruului pedagog Sebes Pál (1786 - 1864) după care școala a fost denumită în 2005. Școala a fost înființată în jurul anului 1595, imediat după apariția religiei unitariene (1568), fiind inițial școală bisericească. Astfel dascălii din Rimetea au făcut echipă comună cu preotul unitarian din localitate și ca urmare s-au prezentat cu o lucrare foarte bine documentată.

Casa Corpului Didactic Alba a distribuit diplome pentru participanții cu lucrări la simpozion și pentru organizatori.

Lucrările prezentate în cadrul simpozionului vor apărea pe site-ul Colegiului Național „Bethlen Gábor” din Aiud în format electronic, în revista online a pedagogilor maghiari cu ISSN 2392-8557, accesibil prin activarea linkului <http://www.bethlengabor.ro/files/FMPL/index.htm>.

Catalogăm acest eveniment ca unul de succes, din perspectiva diversității materialelor prezentate, a caracterului lor aplicativ, a ideilor inovative abordate.

TOMA COCIȘIU (1887-1986)

Prof. Jude Laurențiu, Colegiul Național "Horea, Cloșca și Crișan" Alba Iulia

Toma Cocișiu și-a pus elevii la studiu, la muncă, ca orice țăran înțelept ce își pune copii la treabă pentru a nu-i învăța trândavi.

Toma Cocișiu poate fi caracterizat ca:

- promotor al centrelor și unităților de viață;
- un Odobleja al învățământului românesc, fără a fi un Brâncuși al învățământului mondial.

1.Cuvânt înainte

Toma Cocișiu a fost un pedagog român puternic ancorat în realitatea autohtonă, bun cunoscător a culturii spațiului carpato-dunăreano-pontic, creator de o nouă concepție didactico-pedagogică de avangardă ce-și are rădăcinile în cultura autohtonă la fel ca arta brâncușiană în sculptură.

Pornind de la tradițiile instructiv-educative consacrate în satul românesc a realizat pentru învățământ ceea ce a realizat Ștefan Odobleja pentru cibernetică și Constantin Brâncuși în sculptura contemporană.

Lui Toma Cocișiu i-au lipsit două lucruri pentru a fi recunoscut în România ca un mare pedagog, și al lumii până în prezent:

- cetățenia franceză;
- limbajul academic.

Aceste două handicapuri nu au diminuat valoarea realizărilor sale, dar au blocat recunoașterea lui în lumea specialiștilor în domeniul didactico-pedagogic care au preferat să-l treacă în uitare ...

Cu toate că mesajul său, în mod indirect, își face loc în prezent în învățământ într-un limbaj academic, emis de personalități din domeniu cu nume de rezonanță externă, Toma Cocișiu nu va reprezenta probabil pentru aceștia decât un nume incomod care nu merită să fie citat.

Toma Cocișiu a avut multe însușiri ce l-au ajutat să fie un mare pedagog:

- a fost un „țăran” înțelept - intelectualizat, o înțelepciune specifică omului de la țară cu rădăcinile în ecosistemul în care trăiește;

- a putut să aducă, fără a deranja prin insistențe, mentalitatea ancestrală de instrucție și educație de la țară la „oraș”, stilizând-o. Fenomen care azi se întâmplă invers; mai mult decât atât tânărul venit de la țară este un deșărădăcinat, dorește să uite rapid ce a învățat în sat, și copiază fără discernământ ce-i oferă orașul ca instrucție și educație. O „vinitură” ce-și dorește să-și uite statutul de „vinitură”;

- a fost creator, fără însă a obliga pe cei din jur să-i accepte creația; chiar dacă aceasta era evident valoroasă. Iar atunci când decidenții au decis în 1943 să-l oprească, s-a resemnat, a înțeles și a acceptat fără a încerca să convingă că are dreptate. A înțeles că ideile lui și rezultatele obținute sunt prea neașteptate de la un simplu învățător de țară. Probabil că sufletește a fost pentru dânsul o mare dezamăgire, care l-a marcat profund pe timp îndelungat; dezamăgire asociată cu orgoliu personal ce l-au determinat ca peste ani, după 1945, să refuze ocuparea unei funcții în cadrul ministerului pentru a-și pune în practică noua pedagogie la nivel național. Ar fi fost o ocazie bine venită pentru a-și promova ideile, dar nu a fructificat-o; cei ce au pierdut au fost: școala românească și poporul român. Anii au trecut și timpul a așternut praful uitării!

2. Studii

2.1. Studiile oficiale. Studiile oficiale ale lui Toma Cocișiu sunt „modeste” asemănătoare într-un anumit fel cu cele a lui Ion Creangă: la școala din sat, apoi din satul vecin, continuate la liceul românesc din Brașov, încheiate cu studiile la Institutul Pedagogic Greco-Catolic din Blaj.

Format pedagogic, în anii de școală a unei Europe a sfârșitului de secol XVIII și început de secol XIX, ce transmitea o imagine a unei lumi „stabile” cu un imperiu „solid” în centru sprijinit de o Germanie prusacă puternică în nord. Totul părea bine așezat! Și nici învățământul nu făcea excepție! Era un sistem de învățământ cazon, prin școli internat, în care elevii erau implicați în activități colective disciplinate.

Pentru cadrele didactice de atunci era clar, situația va fi eternă!, ca urmare școlile promovau mesaje simple, intelectualiste, oficiale, cu orientare religioasă:

- educația copiilor pentru loialitate față de „drăguțul” împărat, stâlpul imperiului;
- educația copiilor pentru credință față de urmașul lui Sfântul Petru pe Pământ.

Studiile pedagogice, în mod firesc, subordonate acestor două țeluri în sensul că să transmită cât se poate mai bine în mentalul copiilor aceste două mesaje, odată cu învățarea scrisului și cetitului. Cenzura imperială era foarte atentă la idei inovatoare. Probabil că a primit ceva informații și despre principii pedagogice mai avansate, dar totuși cenzurate cu grijă de oficialii de atunci.

Anii în care a fost învățător în satele: Pianu de Sus și Pânade au fost ani în care din punct de vedere a contactului cu literatura pedagogică din vestul Europei a fost practic nulă. Singurii intelectuali din sat era el și preotul, iar ca teme de discuție în mod sigur nu erau ultimele curente pedagogice din lume. Pe atunci nu se organizau simpozioane, internetul lipsea și nici televiziunea nu-și făcea simțită prezența, iar despre bloguri, facebook ce să mai vorbim!!!

Dacă bagajul pedagogic acumulat la liceu și institutul pedagogic a fost sumar și cazon, care este instituția de învățământ care l-a format? Cum ne explicăm?:

- realizările ca ilustru pedagog și rezultatele remarcabile în cercetarea pedagogică;
- superioritate ca om de cultură în abordarea problemele și cum privea soluționarea lor;
- competențele dovedite în demersurile sale didactico-pedagogice, preocupare, răbdare și dragoste părintească față de copii;
- rezervat și modest în comportament și manifestări, dublate însă de un orgoliu personal fondat pe cultura bunului simț, specifice țăranului român. Parcă ar fi fost Moromete ce și-a lăsat ogorul pentru a trece la catedră să „cultive” noile generații de copii .

2.2. Studii la „academia țăărănească”

Pentru a înțelege realizările lui Toma Cocișiu ca adult, ar trebui să căutăm să înțelegem în ce mediu a crescut și s-a format. A copilărit într-o zonă Grănicerească a Transilvaniei, cu o anumită prosperitate și libertăți mai mari în schimbul serviciului de grănicer decât cele ale românilor din interiorul Imperiului austro-ungar. Zonă caracterizată printr-un spațiu rural bogat în tradiții și obiceiuri având finalități practice în mica-industria casnică, cultivarea pământului și creșterea animalelor; care asigurau existența comunității. Satul românesc grăniceresc în acele timpuri avea un sistem de valori trainice și de neclintit, în care sfatul bătrânilor era forul suprem. Singuri intelectuali în sat erau: dascălul și preotul, dacă erau, și aceștia cu puțină carte. Copii de micii erau învățați să participe la viața socio-economică, căpătând responsabilități proporțional cu înaintarea lor în vârstă. Conform obiceiului limita maximă de competență o atingeau la:

- vârsta însuratului 22–24 ani băieți (vârsta dependentă de stagiul militar)- mirele era examinat cu privire la priceperile privind lucrările agricole, gospodărești, dacă a plantat pomi fructiferi în grădina casei unde urma să locuiască după căsătorie etc. Viitorul soț trebuia să fie vrednic de a asigura „pita pe masă” (de a asigura hrana și cele din exterior pentru familie);
- vârsta măritatului –de regulă peste 16 ani pentru fete, ce presupunea anumite cunoștințe, priceperi și deprinderi de economie casnică corespunzătoare poziției sociale pe care urma să o dobândească. Viitoarea nevastă trebuia să aibă competențe de a face pită, toarce, țese, produs îmbrăcăminte pentru ai casei, creșterea și educarea copiilor până la o anumită vârstă etc. Viitoarea nevastă trebuia să fie vrednică de a „ține casa” (de a asigura din interior gospodărirea familiei).

Datorită acestor competenței de viață ce trebuiau dobândite de tinerii din ținuturile grănicerești, în lumea satelor existau o „academie țărănească” ce cuprindea o mulțime de forme de învățământ: începând cu familia ca principala formă de învățământ, urmată de: șezători, clăcii, torcării, sărbători, jocuri, povești etc. Adevărate „academii țărănești” create pentru ca tinerii să capete competențe. Tinerii și nu numai ei trebuiau să facă dovada unor priceperi și deprinderi dobândite pe parcursul anilor de viață cu ocazia ritualurilor ce trebuiau derulate în sărbători sau alte momente importante ale vieții. În limbaj actual: competențe și proceduri!

Lumea satului puna pe primul loc munca în dezvoltarea copiilor și în pregătirea lor pentru viață.

Educația în spiritul muncii era îmbinată cu învățarea obiceiurilor, ritualurilor și tradițiilor; învățarea acestora de a fi practicate întocmai, fără a schimba nici un cuvânt, nici o procedură și nici o gestică. Astfel s-a ajuns în situația ca în colinde, ritualuri, cântece și descântece vechi să existe cuvinte care în prezent, pentru un auditoriu elevat, să nu mai aibă nici un sens (chiraleisa, carcege, Leroi, harhioara, hurmuz, vergura, izvodit, zanit, cetinița, mas, Lerui, Ler, Hoidaler, Velerim, Veler linu-i lin, Daliana, parlejit, ziurel, bozai, hulpe, eru reru reru rem etc.);

Alte componente educative avute în vedere prin obiceiuri și tradiții erau, educația pentru păstrarea identității religioase și culturale, solidaritate socială, cultivare a devotamentului față de bătrâni satului, familie etc. Educația și instrucția erau adaptate la vârsta biologică a copilului (vezi în familia lui Moromete diviziunea muncii). În esență totul era apropiat de natură de practică de viață în comunitate a satului românesc. Învățare și instrucție prin acțiune benevolă, prin jocuri etc. pentru: ocrotirea sănătății, procurarea hranei, obținerea de produse a micii industrii casnice, protejarea față de fenomenele naturale potrivnice, prevenirea riscurilor, desfășurarea de activități constructive prin cooperare etc.

Toate acestea s-au întipărit puternic în mintea copilului apoi a tânărului Toma Cocișiu odată cu dobândirea de abilități, priceperi și deprinderi – competențe-, iar mai târziu când va fi dascăl le va pune în valoare ca și cadru didactic ...

Ca o concluzie putem spune, fără a greși, că Toma Cocișiu a fost format în stilul rural tradițional, dictat, mai degrabă, de anotimpuri, decât de orele ceasului, format cu didactica și pedagogia bătrânilor satului pe care mai târziu a promovat-o într-un sistem instituționalizat în învățământul școlilor primare de stat.

3. Început de secol XX; un cutremur social major generează noi curente pedagogice

Începutul secolului XX, în mod special anii Primului Război aduc schimbări majore în mentalități, tot ce părea bine construit, bine asamblat, s-a dezmembrat cu mari pierderi umane și distrugerii materiale; au urmat noi reorganizări socio-politice, socio-economice.

Omenirea ieșită din război are numeroase probleme de rezolvat, pe primul loc asigurarea necesarului de hrană, adăpost și sănătate pentru oameni. Războiul a produs și un număr mare de orfani, mutilați și oameni fără ocupație ce trebuiau întreținuți. Comanda socială pentru învățământ era clară: oameni bine pregătiți care să fie capabili să producă bunuri urgent necesare societății. În diverse părți ale lumii apar pedagogi care caute să contribuie la soluționarea problemei și evident obținerea unor rezultate pozitive. Problema este aceeași peste tot: trebuie hrană, trebuie locuințe, trebuie sistem sanitar eficient, locuri de muncă, protecție socială și toate acestea ca rezultat a unei educații și instrucții adecvate. Aceste aspecte nerezolvate produceau violente mișcări sociale cu efecte imprevizibile, ce au marcat întreaga perioadă interbelică. Presiunea enormă pentru a se ieși din criză duce la apariția a zeci de direcții de instrucție și educație altfel decât în instituțiile de stat. Se remarcă o mulțime de pedagogi: Ovide Decroly, John Dewey, Freinet, Makarenko etc. ce propun principii și metode didactice de pregătire a noile generații, ce să fie capabile să facă față crizei socio-economice existente; toți cam în același timp, dorind același rezultat, chiar și căile de rezolvare – soluțiile- au elemente asemănătoare, pentru că ținta era comună. Puțin probabil ca Toma Cocișiu să fi fost la curent cu ideile acestor pedagogi, în timpurile de după război nu se organizau simpozioane, nu erau blog-uri, nu funcționau, facebook-urile etc. Prima comunicare oficială de după război pe teme pedagogice este la Congresul Internațional de Pedagogie, la Paris, în august 1939.

4. Activitatea la catedră

A început meseria de dascăl în comuna Pianu de Sus, apoi director de școală în satul Pănade, din anul 1918 a fost numit director la *Școala primară de stat* din Blaj, unde a funcționat până s-a pensionat. După pensionare, în anul 1949, și-a continuat activitatea într-un cămin de copii orfani din Bazna. În aceste instituții Toma Cocișiu, în paralel cu activitatea didactică, desfășoară activitate de cercetare pedagogică pentru a crea o școală adaptată specificului național ce să răspundă nevoilor României ce se confrunta și ea cu aceleași probleme socio-economice ca și restul Europei.

În calitate de director, a fondat la *Școala primară de stat* de la Blaj o *Școală de experiență* (1928-1943), organizată după modelul vieții comunităților rurale, unde devine creator de principii pedagogice și experimentator de metode didactice ce își au originea în educația și instrucția arhaică din satului românesc (adevărată academie la care s-a instruit și Toma Cocișiu pentru fi sculptor de mentalități, la fel ca Brâncuși pentru operele lui). De fapt reformulează într-un limbaj intelectualist ceea ce trăise și învățase ca și copil acasă la țară în cei șapte ani de acasă și mai târziu în vacanțele școlare ca participant activ la: munca din gospodăria părinților, evenimentele din sat, sărbători, datini agrare (ce cuprindeau proceduri cu implicații în semănat, recoltat, creșterea animalelor etc.). Acestea constituiau pentru copilul din sat, tânărul din sat, o inițiere în muncă, viața socială, dobândirea de competențe; o adevărată „academie țărănească o Școală a vieții” de instrucție și educație pentru reușită în viață. Academie țărănească o Școală a vieții confirmată prin creativitatea țărânului român vizibilă azi prin bogăția creației populare de la Muzelele Țăranului Român.

La Blaj s-a realizat o mutare într-un cadru instituționalizat ceea ce se știa, învăța, organiza în lumea satului când oameni își construiau case, acareturi, mori, poduri, unelte etc. o întreagă tehnică populară fără a apela la arhitecți și ingineri. Această cunoaștere și creativitate populară o pune Toma Cocișiu în practică la Blaj. Astfel că Toma Cocișiu construiește la Blaj, la o altă dimensiune, ceea ce era în lume satului.

Pentru aceasta Cocișiu are nevoie de principii, metode și instrumente didactice noi, pe care le împrumută din lumea satului românesc adaptându-le unei practici școlare în Școala de la Blaj, dar care nu se întâlnesc în literatura academică parcursă de inspectori, pedagogi, profesori universitari, miniștri care trec prin școală și în mod firesc nu le înțeleg. Percepută din exterior cu mirare „Școala este un stup de albine unde nu există trântori” (ministrul Dimitrie Gusti), afirmație prin care iar vedem activitatea într-un sat românesc cu ocazia unor evenimente deosebite, adevărate centre de viață ale comunității cu o esență pluri-, interdisciplinară și uneori transdisciplinară. Este evident că vizitatorii (inspectori, pedagogi, profesori universitari, miniștri care trec prin școală) caută să o perceapă în limbaj academic la modă cunoscut și fac încercări de a redenumi sub diverse alte nume: „o sinteză prin practică a școlii creative”, „schimbare de program și de metodă”, „o nouă orientare”, „un nou spirit de înțelegere pentru copil (elev) cu dorințele lui legitime, posibilități, motive și cu aspirațiile lui firești” etc. Oricum am încerca să-i înțelegem, ei nu au înțeles-o și cum au venit așa au plecat; nedumeriți pentru că nu au cunoscut centrele de viață a satului românesc, și au preferat mai bine ca timpul să aducă colbul tăcerii și uitării, „să se revizuiască dar să nu se schimbe nimic” pentru a nu-și pune în pericol propriile poziții. Școala de acest tip încetându-și activitatea în anul 1943.

Ceea ce făcea, în școală cu elevii, Toma Cocișiu era firescul instructiv-educativ preluat din lumea satului din care proveneau copii, nu era un transplant nereușit prin metode didactico-pedagogice străine al unui mentalul aparținând altei culturi, ci o extindere a unei experiențe instructiv educative proprii trăite de dânsul în lumea satului în care s-a născut, experiență autentică, autohtonă, reluată într-un sistem instituționalizat; fapt ce nu putea fi înțeles de cei pregătiți de curentele pedagogice la modă ale timpului! Cei ce-l inspectau și-i analizau activitatea aveau mintea fixată în alte coordonate, minte ce refuza categoric tot ce contrazicea sistemului didactico-pedagogic deja format în școli înalte. Rezultatele obținute de Toma Cocișiu nu puteau fi argumente în fața unui sistem pedagogic deja format și recunoscut ca valid. Orice încercare a pedagogului Toma Cocișiu de a convinge a fost sortită eșecului; lumea academică evolua în alte coordonate culturale, coordonate ale lumii occidentale care produceau în România milioane de analfabeți și alte

milioane de oameni care de abia știau să-și scrie numele. Lumea și copiii aveau oroare de școală; și atunci vine un Toma Cocișiu care arată că școala poate fi: plăcută, utilă, interesantă, formatoare de mentalități sociale armonioase etc.? Dacă ești atașat de: țara în care te-ai născut, de oamenii lângă care ai trăit, de limba pe care ai învățat-o, de cultura în care ai crescut școala poate fi plăcută dacă este un produs firesc al ecosistemului respectiv și util comunității respective – asta a demonstrat Toma Cocișiu și nu a fost înțeles de oficialii timpului.

Rezultatele excepționale obținute în perioada interbelică, ca și cadru didactic, constatate de numeroasele inspecții și controale, de la cel mai înalt nivel, nu au putut convinge, au stârnit cel mult nedumerire dacă nu nemulțumire. Specialiștii timpului, pregătiți la înalte școli didactico-pedagogice s-au izbit de o activitate instructiv-educativă pe care nu o învățaseră niciunde; în consecință nefiind pregătiți să o înțeleagă, neputând încadra metodele lui în nici-o teorie savant înființată până atunci și recunoscută la nivel academic.

Profesori universitari, inspectori școlari și miniștri ai vremii au scris cuvinte de laudă despre experiment și despre Toma Cocișiu, așezându-l, pentru pasiunea și interesul cu care s-a dedicat muncii lui, alături de mari pedagogi ai lumii, dar atât, au salvat aparențele, și au preferat să închidă activitatea la Școala de experiență de la Blaj în anul 1943!

O recunoaștere tardivă a meritelor s-a făcut când, pensionar, lucra la Căminul de copii, când alți inspectori, mai puțin pregătiți – deja al II-lea Război Mondial schimbase multe-, veniți de la Ministerul Învățământului, impresionați de activitatea pedagogului, i-au propus ocuparea unor funcții în cadrul ministerului. Era deja târziu pentru dânsul și poate orgoliul personal specific țăranului – „dacă atuncea n-ați vrut, acum nu mai vrea eu!” - refuză cu consecvență oferta.

Realizările școlii de la Blaj au avut o mai multă recunoaștere în străinătate.

În timpul desfășurării experimentului, Toma Cocișiu a scris despre acesta în diverse reviste, în cărți și l-a prezentat la Congresul Internațional de Pedagogie de la Paris din 1939, expunerea sa fiind publicată de un cunoscut ziar francezesc, „Pour l'ère nouvelle”. Ad. Ferrière a publicat în revista „Pour l'Ère Nouvelle”, din Paris, numerele 130 și 136/1937, prezentări ale metodei de educație practică în Școala de la Blaj.

5. Școala experimentală de la Blaj produs autohton

Școala de experimentare de la Blaj își definește individualitatea și originalitatea prin revista proprie „Răsai soare” ce este „un imn, o implorare de-a răsări pe cerul României întregite soarele școlii active” (Toma Cocișiu) în care se publicau cele mai bune lecții susținute de elevi. Titlurile sunt definitorii: „Nu primim note după câte știm – ci după câtă putere avem de a observa, de a asocia, exprima”; „Șezătorile literare, șezători istorice”; „Examenul funcțional”; „Contribuții la cunoașterea individualității”; „Aplicarea sistemului nou la clasa I – orarul mobil”; „Noi ne scriem manualul”; „Noi studiem natura și ce nu găsim în natură căutăm în cărți” etc.

Este evident că școala didactico-pedagogică a lui Toma Cocișiu este un produs autohton, este în primul rând o punere în practica învățământului instituționalizat a învățământului arhaic practicat de comunitatea satului, pentru a asigura mica producție de subzistență, unele instrucții și educații în familie, altele în grup cu ocazia șezătorilor, clăcilor, obiceiurilor și tradițiilor cu ocazia sărbătorilor și a altor evenimente din lumea satului. Toate acestea dau specificitate și originalitate întregului program educativ de la Școala de experimentare de la Blaj, pentru că este evident un rezultat al realității socioculturale din România și a situației socioeconomice de după război. Este evident că autorul care este un bun cunoscător al sufletului românesc, a trăirilor specifice a celor ce cresc în acest spațiu cu problematica lui, să acorde importanță și să includă în programa sa „trebuințele sufletești” și „caietul vieții”.

Toma Cocișiu împrumută din lumea satului până și acest mod de a fi a școlii, pentru a atrage copii în ceea ce ei deja știau de acasă, din familie și sat. A promovat acțiunea individuală și spontană a elevului, cu aplicare în centrelor de viață. „Programa centrelor și unităților de viață era un mijloc de a duce viața în școală și școala în viață” (Mihai Diaconu).

Încercările vizitatorilor, cu putere de decizie, de a o subordona unui curent pedagogic european au dat greș, și-n consecință au închis-o, cu toate că rezultatele erau excepționale!, este cea mai puternică dovadă a unicității sale.

6. Școala experimentală de la Blaj răspunde comenzii sociale

Filozofia pedagogică a Școlii experimentale de la Blaj răspunde comenzii sociale, este un produs al acesteia, astfel că ideile acesteia sunt întâlnite în mod firesc și-n alte curente pedagogice care au căutat să răspundă comenzii sociale din țările lor, fără a afecta individualitatea fiecăruia și fără a-i putea acuza de copiat. Aspectul comun era că la început de secolul XX toate țările europene se confruntau în esență cam cu aceleași probleme sociale.

Valoarea și unicitate pedagogiei lui Toma Cocișiu constă în aducerea „Școlii vieții” din satul românesc într-o instituție de învățământ de stat, ca o coloană vertebrală de la care pornesc diverse forme de demers didactic.

Demersul didactic promovat de Toma Cocișiu era ancorat în ecosistemul în care trăiau copii și de aici proveneau firescul acestora:

- activități în aer liber;
- educație și cunoaștere dobândite de elevi prin activități extrem de diverse: uneori prin munca liberă a copilului, alteori prin cooperare în cadrul unor grupuri de lucru, în care regulile de comportare exprimă chiar cerințele cooperării. Uneori prin joc, alteori prin cercetare individuală sau în echipă;
- experiența personală trăită de copil, prin activități interesante și neconstrângătoare, sursă a educării și învățării pentru el și pentru colegi;
- competențe dobândite prin învățare interdisciplinară;
- elevii au libertatea și responsabilitatea personală în abordarea temelor. Există o anumită „negociere”, prin care se stabilesc „regulile jocului” didactic. Se ajunge la un acord tacit, în care drepturile fiecăruia sunt respectate, cu condiția îndeplinirii responsabilităților care le revin. (aspect întâlnit în Poiana lui Iocan). Un echilibru între activitatea individuală a elevului, în ritm propriu, și cea în echipă pentru a finaliza un anumit proiect educațional;
- activitatea finalizată și prezentată de conferențiar. Acesta este totuși obligat/ajutat să-și elaboreze și prezinte proiectul.

Toma Cocișiu înțelegea că noua generație trebuie înarmată anticipativ cu capacitățile și trăsăturile de personalitate necesare, cu mare probabilitate, în viitor: capacitate de adaptare rapidă, elasticitate spirituală, imaginație, cutezanță, asumare de riscuri, spirit de echipă etc. Era conștient și de relativitatea a ceea ce prezentul considera că va fi important în viitor. Pentru aceasta milita pentru ca elevul să-și însușească acele cunoștințe, priceperi și deprinderi confirmate ca valabile pe termen lung; fără a se irosi timpul și energia cu acumulări perisabile! Considera că cerințele dascălului să nu depășească posibilitățile elevului. Considera că trebuie pornit de la o bună cunoaștere a elevilor, urmărindu-se valorizarea însușirilor pozitive ale fiecăruia, în special a inițiativei, a intereselor de cunoaștere, a nevoilor de activitate și comunicare pentru a reuși în viață.

7. Pași peste timp

Experimentele pedagogice efectuate pe durata mai multor ani de zile constituie și azi elemente de noutate pe care încă învățământul actual nu le-a atins. Fără a avea formularea academică actuală în vigoare, lipsă care nu diminuează cu nimic valoarea lor, principiile enunțate atunci, metodele didactice folosite, abia azi se încearcă să se implementeze, după aproape 100 de ani. Constatăm că formele de învățământ interactiv centrat pe elev, inclusiv, integrat, interdisciplinar chiar trans-disciplinar întâlnite și aplicate firesc la școala lui Toma Cocișiu, se implementează azi stângaci ca produse de import. Metode moderne ca: mozaicul, portofoliul, dezbateră, proiectul, cercetarea, etc. se regăsesc în activitatea didactică promovată de Toma Cocișiu ca firești în demersul didactic, chiar dacă nu poartă numele respective. Metodele didactice clasice capătă valențe noi: povestirea, activitățile practice, conversația euristică, evaluarea etc. Totul la Școala experimentală de la Blaj, capătă aspectul „lucrului bine făcut”. Aici, în această școală, se poate vorbi într-adevăr de eficiență și performanță reală.

Unele din realizările, principiile, lui Toma Cocișiu sunt și azi de neatins, de neaplicat, probabil că încă învățământul și societatea umană nu este pregătită să recepționeze corect mesajul transmis cu circa aproape 100 de ani în urmă.

Un necunoscut și un neînțeles atunci rămâne în parte un necunoscut și neînțeles al zilei de azi. Un motiv ar fi și faptul că realizările lui au fost aici și nu în străinătate, într-o epocă în care tot ceea ce venea din străinătate era valoros, iar ce era autohton era înapoiat.

Totuși progresele de-a lungul celor 100 de ani de evoluție pedagogică, ne fac să constatăm că ideile, principiile, concluziile experimentelor sale le reîntâlnim îmbrăcate într-un limbaj academic sub girul unor personalități de marcă din domeniu. Pe de-o parte ne bucură reconfirmarea rezultatelor muncii sale, pe de altă parte ne întristează trecerea treptată în uitare - la fel ca Odobleja în cibernetică - a unui precursor a unui învățământ care abia acum pare că ar avea șanse de a fi aplicat.

Principiile aplicate de Toma Cocișiu izvorâte din spiritualitatea satului românesc, din învățământul arhaic promovat de bătrâni satului fac din învățământul instituționalizat o parte firească naturală a societății omenești ancorată în biotopul și biocenoză în care își duce copilul existența. Fără a folosi un limbaj academic abordează ecosistemic, holistic, funcționarea sistemului de învățământ, pe baza nevoilor firești ale indivizilor, respectiv nevoile societății umane.

A pornit în munca cu elevii, ca orice gospodar la casa lui, de la trebuințele vieții, care sunt: hrana, lumina, căldura, apărarea, munca și podoabele.

A pus ca imbold intrinsec pentru învățatură trebuințele sufletești (adică face loc religiei) și cele trupesti, în mediul natural, reușind să le trezească un mare interes copiilor pentru învățatură, pentru viață (ceea ce azi lipsește tot mai mult elevilor).

Cercetările efectuate au dus la formularea de legii ale învățării, pe baza activității proprii a elevilor.

Acestea au dus la înlăturarea tocilei și a memorării mecanice, care după opinia lui, sugrumă inteligența, roade caracterul și voința tinerilor.

În concluzie și-a pus elevii la studiu, la muncă, ca orice țăran înțelept ce își pune copii la treabă pentru a nu-i învăța trândavi.

Bibliografie:

- 1 Dorina Frățilă, Toma Cocișiu inițiatorul Școlii experimentale de la Blaj, <https://tomacocisiu.wordpress.com/>
2. Elisabeta Voiculescu, Jocul faptelor: Contribuții practice la Școala experimentală de la Blaj - Toma Cocișiu, Aeternitas, Alba Iulia, 2003.
3. https://ro.wikipedia.org/wiki/Toma_Cocisiu
4. Profesor, Gruia Lucia, Eficacitatea metodelor psihopedagogice active aplicate în procesul educativ din căminul de copii, – „Colegiul National I.M. Clain” Blaj, <http://www.referatele.com/referate/diverse/online15/Eficacitatea-metodelor-psihopedagogice-referatele-com.php>
5. Inst. Mirela Bălău, Convorbire despre Toma Cocișiu și despre experimentul de la Blaj, Școala Gimnazială „Toma Cocișiu” Blaj, <https://tomacocisiu.wordpress.com/>

**CEA DE-A XXVIII-A CONFERINȚĂ NAȚIONALĂ A ASOCIAȚIEI
BIBLIOTECARILOR DIN ROMÂNIA,
„ BIBLIOTECI. SOCIETATE. MULTICULTURALITATE”,
BRAȘOV, 6-8 SEPTEMBRIE 2017**

Bibl. Onișoru Viorica Gențiana, CCD Alba

Lucrările conferinței au început miercuri, 6 septembrie la orele 9, cu activitățile în plen: deschiderea festivă și cuvintele de salut din partea oficialilor locali.

Au luat cuvântul: prof. dr. Carmen Buzea, prorectorul responsabil cu cercetarea de la Universitatea Transilvania din Brașov, gazda conferinței, conf. dr. Adrian Lăcătuș, decan la Facultatea de Litere a aceleiași universități, conf. dr. Mihai Ignat, directorul bibliotecii Universității Transilvania, prof. Nicolae Savin, inspector școlar, ISJ Brașov, dr. Daniel Nazare, directorul Bibliotecii Județene „George Barițiu”, Brașov, acad. Prof. dr. ing. Florin Filip, directorul Bibliotecii Academiei Române București, prof. dr. Mircea Regneală, președinte de onoare ABR, Sorina Stanca, directoarea Bibliotecii Județene „Octavian Goga”, Cluj-Napoca, președintele ANBPR, prof. Simona Clinciu, președinta filialei ABR Brașov, dr. Adriana Szekely, președinta ABR.

În partea a doua a lucrărilor în plen au fost prezentate lucrări de interes comun:

Academic writing centers: A new role for libraries. Best practices from Norway- Ane Landøy, Universitatea din Bergen, Norvegia.

Evaluarea vizibilității cercetării în Republica Moldova prin Instrumentul Bibliometric Național - dr. Nelly Turcan, Facultatea de Jurnalism și Științe ale comunicării, Universitatea de Stat din Moldova.

The importance of lifelong learning about healthy lifestyle – senior citizens media and health information literacy/ Importanța educației permanente despre modul de viață sănătos-cultura informației privind media și sănătatea a cetățenilor de vârstă a treia. – Ágústa Pálsdóttir, profesor în Departamentul de Științele informării, Universitatea Islndei, Reykyavik.

New Library Skills: the International Master in Digital Library Learning/ Noi abilități în bibliotecă: masteratul internațional în domeniul bibliotecii digitale – Sirje Virkus, profesor la School of Digital Tehnologies, Tallinn University, Estonia.

L'imprimé bruxellois dans la “Belgique de l'Orient”(1830-1865)/Tiparul bruxelez în “Belgia Orientului” (1830-1865)- Jacques Hellemans, Université Libre de Bruxelles.

Academia Română și Biblioteca Academiei - Tradiție și modernitate într-o Europă multiculturală – acad. Florin G. Filip, Director General, Biblioteca Academiei Române.

Biblioteca Universității din Iași și dilemele sale identitare în prima jumătate a secolului XX – prof. univ. dr. Bogdan-Petru Maleon, Director General, Biblioteca Centrală Universitară “Mihai Eminescu”, Iași.

Lucrările au fost urmate de prezentările sponsorilor:

SOFTLINK: Vladimir Munteanu - ***Marketing and Development Manager, CloudLibrary – soluția de achiziție și împrumut a cărților electronice (e-books) pentru bibliotecile din România***

EX LIBRIS, A PROQUEST COMPANY: Doina Ostafe - ***Wales Higher Education Libraries Forum (WHELF): an overview of the benefits of collaboratively purchasing Alma and Primo/Forumul bibliotecilor pentru învățământul superior din Țara Galilor (WHELF): o prezentare generală a beneficiilor achiziționării în colaborare de Alma și Primo.***

IME România: dr. Liviu-Lulian Dediu – ***TinREAD – o soluție integrată bazată pe ERFID Online.***

CULTWARE: Diana Gheorghies – ***Qulto e-Publisher – cărți electronice pentru utilizatorii bibliotecii.***

ROMDIDAC: Dr. Robert Coravu - ***ROMDIDAC – 55de ani în slujba învățământului și cercetării românești.***

După pauza de prânz, au avut loc activitățile pe secțiuni. Am participat la secțiunea 11, **Statistică și evaluare**. Tematica secțiunii a fost; Proiect pilot pentru colectarea în format electronic a datelor statistice privind activitatea bibliotecilor din România.

Au fost prezentate lucrările:

Colectarea și centralizarea statisticilor de bibliotecă – proiect pilot. – Ivona Olariu B.C.U.

Iași

Perfecționarea profesională a membrilor Asociației Bibliotecarilor din România – tendințe și abordări în acord cu evoluția profesiei. – Denise Crângaru –IFIN-Hu Măgurele; Ivona Olariu B.C.U. Iași .

Prezentările au fost urmate de dezbateri pe problemă.

În urma discuțiilor, filiala Alba a ABR, s-a angajat să realizeze implementarea unui proiect pilot de colectare și centralizare privind datele statistice privind bibliotecile și centrele de informare și documentare din județul Alba, urmând ca, dacă implementarea proiectului merge bine să se realizeze ulterior și la nivel național.

Referitor la problema perfecționării bibliotecarilor din învățământul preuniversitar, conform legii, ABR poate realiza perfecționarea profesională dar pentru aceasta trebuiesc făcute demersuri pentru acreditarea lor de către Ministerul Educației, ceea ce este un proces laborios pe care nu are cine îl face. S-a lansat ideea ca un inspectorat școlar sau un CCD să facă un parteneriat cu asociația.

Am mai participat și la Secțiunea 5: Comunicarea documentelor și împrumutul interbibliotecar, dar doar la sfârșitul lucrărilor deoarece lucrările secțiunii Statistică și evaluare au durat mai mult decât era preconizat. La această secțiune am urmărit prezentarea **Păstrarea și conservarea documentelor în Biblioteca Omnia, filială a Bibliotecii Naționale** – Doina Ghiță; Constantina Constantin. Biblioteca Națională a României, filiala Biblioteca Omnia, Craiova.

A doua zi a conferinței a început cu lucrări în plen:

Lansarea de carte:

Tratat de Biblioteconomie, volumul III. București: Editura ABR, 2017. Tratatul a fost prezentat de către prof. univ. dr. Mircea Regneală, care a dat cuvântul, pe rând autorilor.

Ghidul IFLA pentru bibliotecile școlare, traducerea realizată de Laura Andrei-Pascariu, care a fost prezentat de către d-na Corina Apostoleanu. Ghidul în limba română, v-a fi postat în format electronic atât pe site-ul asociației, cât și pe site-ul IFLA. Ghidul reprezintă un îndrumar la modul în care putem îndruma utilizatorii de la elevi cititori la elevi educați în cultura informației.

Au mai fost prezentate lucrările:

Lucrările Conferinței Naționale a Asociației Bibliotecarilor din România, ediția a XXVII-a, 2016 – dr. Victoria Frâncu,

Revista Română de biblioteconomie și știința informării/ Romanian Journal of Library and Information Science: un nou început – prof. univ. dr. Angela Repanovici.

Lucrările au fost urmate de prezentările sponsorilor:

E-NFORMATION: Diana Bunariu – **Biblioteca mea și mediul virtual – program de formare Train the Trainer Bibliotecar virtual**. (pe pagina de Facebook <http://www.enformation.se> găsește informații suplimentare)

EBSCO: Igor Moscoviciuc – Noi produse și servicii EBSCO pentru dezvoltarea și optimizarea activității bibliotecilor. (Lansarea platformei FOLIO)

După pauza de cafea, activitățile din plen au continuat cu prezentarea lucrărilor:

“iZiLIT – Întâlnire Zilnică cu LITeratura” – Claudia Popescu, Biblioteca Județeană “George Barițiu” Brașov. Lucrarea a prezentat un proiect al bibliotecii prin care elevii primesc pe telefonul mobil recomandări zilnice pentru lectura. S-a pornit de la ideea că elevii citesc în ciuda școlii, dar citesc ceea ce le place nu lectura obligatorie.

Cum ar fi dacă? – Victor Miron, poet și antreprenor, Cluj-Napoca. A remarcat că în România se consumă bere de 1.000.000 lei/an și cărți de 600.000 lei/an. El a prezentat un proiect derulat împreună cu Biblioteca Județeană “Octavian Goga” Cluj-Napoca în care la Gala Cititorului, cititorii remarcați, acordă autografe scriitorilor și personalităților locale. Tot în cadrul acestui proiect, elevul declarat “Cititorul anului” a fost dus cu limuzina la școală timp de o săptămână.

Dă viață cărții tale – Iulian Dudiță, manager proiect, asociația “Tot mai verde” Brașov. A prezentat un proiect prin care se colectează cărți de la donatori și se redistribuie bibliotecilor care au nevoie de ele.

Au urmat lucrările pe secțiuni. Am participat la secțiunea S6: **Cultura informației**, unde s-au prezentat lucrările:

Publicațiile pseudoștiințifice: ce sunt și cum pot fi identificate? – drd. Mihai Constantinescu – Universitatea din București. Lucrarea a prezentat interes din punct de vedere al culturii informației mai ales pentru cadrele universitare. Pentru plagiat o lucrare se poate verifica pe <http://www.plagiat.ro>.

Cultura informației în proiectul internațional LNSS(Library Network Support Services: modernizing libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming libraries) – Silvia Ciobanu, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Ruso” din Bălți; Rodica Sobieski-Carmezan, Biblioteca Științifică a Academiei de Administrație Publică din Chișinău. S-a prezentat proiectul dar în România nu a putut fi acordată finanțarea fiind considerată zonă dezvoltată.

Instrumente de management a referințelor bibliografice în ajutorul cercetării științifice. – Cristina Iris Ciulă – Biblioteca Centrală Universitară „Eugen Todoran” Timișoara

Lucrările au fost urmate de către un Workshop: **Centre de scriere științifică în biblioteci** – moderator: Ane Landøy, Universitatea din Bergen, Norvegia. La care am participat cu ideea creării unui centru de scriere academică în centrul de perfecționare al CCD Alba.

După pauza de prânz am participat la lucrările secțiunii S12: **Tehnici pedagogice în bibliotecă**. Secțiunea a avut loc la CCD Brașov, și au fost prezentate lucrările: **Comunicare și educație pentru diversitate culturală prin intermediul bibliotecilor** – drd. Carmen Pesantes și **În căutarea bibliotecii pierdute între mall și mahala (București)** – dr. Florina Brat, Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” București.

Lucrările au fost urmate de dezbateri pe această temă. Am prezentat experiența Județului Alba, prin intermediul proiectului „Obiceiuri de primăvară, inițiere în cercetarea documentară pe temă dată”. D-l Kiss Laslo a prezentat o pară a proiectelor pe care le-a realizat la Sfântul Gheorghe și ne-a invitat să participăm la excursia din ziua următoare.

Lucrările zilei s-au încheiat cu Adunarea generală a ABR, unde d-na Victoria Frâncu a prezentat lucrările Conferinței IFLA-LAC, Timișoara, 15-16 august 2017, d-na Adriana Szekely a prezentat - Fost Timer la IFLA, Woclaw, Polonia, 19-25 august 2017.

A urmat acordarea distincțiilor ABR, unde județul nostru a obținut Premiul de excelență pentru bibliotecar școlar acordat de către firma Softlink (subsemnata) și Diploma pentru cea mai activă filială, diplomă ridicată de d-na Gianina Barb, președinta filialei Alba.

În încheiere s-au tras concluziile, au fost prezentate rapoartele și s-a anunțat viitoarea conferință la Sibiu.

A treia zi a conferinței a fost dedicată excursiilor de studii. Am participat la excursia de la Sfântul Gheorghe, unde am văzut o bibliotecă cu o activitate remarcabilă (Liceul Teoretic Mikes Kelemen). D-l Kiss Laslo ne-a prezentat numeroase proiecte internaționale la care a participat și mici secrete pentru o bună funcționare a bibliotecii.

Gianina Barb, președinta filialei Alba.

INVITAȚIE LA LECTURĂ - PROIECT DE LECTURĂ DERULAT CU OCAZIA ZILEI INTERNAȚIONALE A BIBLIOTECILOR ȘCOLARE – OCTOMBRIE 2017

Profesor Rusu Sofica, Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba Iulia

Motto-uri: *“Citește! Citind mereu, creierul tău va deveni un laborator de idei și imagini, din care vei întocmi înțelesul și filozofia vieții.” (Mihai Eminescu)*

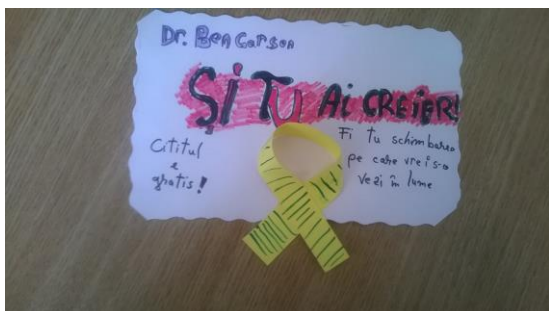
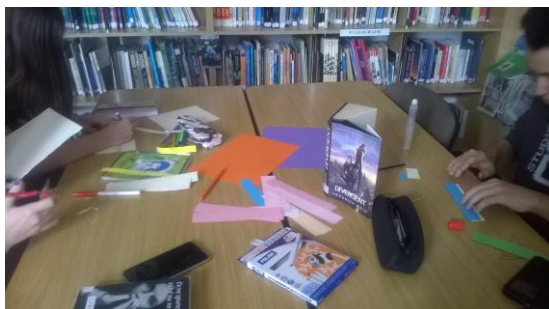
“Fiecare carte pare că închide în ea un suflet. Și, cum o atingi cu ochii și mintea, sufletul ți se deschide ca un prieten bun.” (Maxim Gorky)

“Când înveți să citești, devii liber pentru totdeauna.” (Frederic Douglass)

Lectura este o activitate de învățare de bază în învățarea limbilor străine, dar și o activitate recreativă, o practică culturală, de educare a spiritului, un hobby pentru mulți elevi de liceu. În activitatea didactică, abordăm adesea în conversațiile cu elevii subiectul...: „Ce mai citim?” „Care este cartea noastră preferată?” „Ce am mai citit în ultima vreme?”, mai ales în cadrul orelor de limba franceză. Toate proiectele de lectură pe care le derulăm cu elevii dau sens învățării, îi motivează pe elevi să studieze o limba străină, formează comportamentul de cititor activ și creativ. Elevul este conștient că a citi înseamnă a interpreta, că a învăța înseamnă a descoperi și a comunica. Fiecare elev are o carte „a lui” sau mai multe, fiecare elev conștientizează că există cărți care ne-au marcat copilăria și adolescența. Aceste povești devin un simbol pentru noi, ele rămân vii, actuale. De pildă, romanul „Micul Prinț” de Antoine de Saint-Exupéry este mereu actual prin abordarea filosofică a marilor teme ale umanității: viața, prietenia, dispariția omului, iubirea, existența pe planeta Terra și în alte dimensiuni. Povestea este actuală și prin sensurile noi, specifice epocii noastre, sensuri pe care le putem desprinde dacă „citim printre rânduri”: respectul pentru natură, toleranța, educarea copilului în spiritul ideii de libertate și dialog constructiv. Este o carte destinată în egală măsură copiilor, părinților, bunicilor, educatorilor etc

O activitate de lectură posibilă se referă la coperta a patra a unei cărți, „la quatrième de couverture”, un document interesant, variat ca structură, aspect, grafică. Activitatea este interesantă, ușor de derulat la CDI-ul Liceului- o adevărată mină de aur pentru elevi și profesori. Elevii sunt îndrumați să aleagă o carte în limba franceză de pe raftul bibliotecii și să citească informațiile cuprinse pe ultima copertă, cea exterioară. Acestea pot stârni interesul pentru lectură, dar și interesul pentru limba franceză prin descoperirea unor cuvinte și expresii noi în limba franceză. Textul de pe coperta a patra poate să conțină date biografice, un fragment cheie din carte, citate din critica literară sau recenziile cărții, rezumatul cărții, etc. Lectura acestui text este aproape una ritualică, gestul îl observăm în librării, la cititorii care explorează universul cărților în căutarea cărții rare, interesante, de luat acasă. Coperta a patra trebuie să aibă o legătură indestructibilă cu cartea, să nu conțină elemente care să denatureze sensurile, subiectul cărții, trebuie să evite să dezamăgească cititorul. Textul de pe a patra copertă trebuie să adopte tonalitatea conținutului cărții, să nu conțină cuvinte, expresii pe care autorul nu le-ar fi folosit. A redacta acest text este, de fapt, un exercițiu de stil pentru editor. Elevul citește acest text și emite judecăți de valoare („Cartea este captivantă/ plictisitoare/ un gen interesant/neinteresant pentru mine etc”). Elevul poate să citească o pagină din carte (de la început, de la mijloc, de la sfârșit) și să exprime o opinie personală despre fragmentele citite. Profesorul poate să-i prezinte elevului schema circuitului cărții (cartea privită ca obiect) de la autor, la editor, la cititor sau triada fundamentală referitoare la comunicare, Scriitor-Operă-Cititor. Cu ajutorul unei conexiuni Internet, profesorul poate prezenta elevilor coperti interesante de carte, („Sans Famille”, de Hector Malot, „Le Petit Prince” d’Antoine de Saint-Exupéry etc).

Activitatea cea mai interesantă pentru elevi constă în a solicita elevilor să-și pună în valoare creativitatea, realizând ei înșiși coperta cărții preferate. De asemenea, alte produse realizate de elevi ar putea fi un semn de carte pe care să noteze un fragment cheie din carte, un flyer (o publicitate) pentru cartea preferată, o recomandare de lectură pentru colegi, etc. De altfel, lectura publică a unui fragment din cartea preferată este o altă provocare pentru elevii participanți la proiect.

Proiectul de lectură derulat cu ocazia Zilei Internaționale a Bibliotecilor Școlare, în luna octombrie 2017 s-a bucurat de succes în rândul elevilor din clasa a IX-a F (Bilingv Franceză) și a X-a D (Științele-Naturii), acești elevi dovedind că au spirit critic, că sunt familiarizați cu obiectul „carte”, că au preferințe variate în ceea ce privește lectura, dar mai ales, prin activitatea derulată, ei au dovedit colegilor de clasă că lectura este o pasiune pentru ei, o practică culturală cotidiană

Bibliografie:

1. Dragomir, Mariana, *Puncte de vedere privind predarea-învățarea limbii franceze ca limbă străină*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
2. <http://www.lefigaro.fr/livres/2011/09/15/03005-20110915ARTFIG00490-la-quatrieme-de-couverture-en-5-questions.php>
3. <http://www.clg-chenier-mantes.ac-versailles.fr/spip/spip.php?article71>
4. <http://librairie-en-ligne.gibertjeune.fr/GIBERTJ/fr/BOOK/collectif/seul-au-monde,510255.aspx>
5. <http://substraturi.ro/20-de-citate-celebre-despre-carti-si-citit/>

“VENIȚI LA ALBA IULIA...VENIȚI CU MIILE, VENIȚI CU ZECILE DE MII...!” CONSILIUL NAȚIONAL ROMÂN DE LA BLAJ

Prof. Lațiu Camelia Lucia, Prof. Lațiu Ioan
Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu” Blaj

La începutul secolului XX, o condiție esențială a dezvoltării poporului român, sub raport economic, social și politic a fost desăvârșirea unității de stat. Era momentul când poporul român unit să pășească pe un nou drum, de data acesta un drum comun pentru a făuri o viață nouă, fără granițe geografice și politice între fiii aceluiasi popor. Lupta românilor din 1918, susținută de dorința unanimă a tuturor românilor și susținută de curentul vremii pentru eliberarea Transilvaniei de sub o dublă stăpânire străină, s-a încadrat cu forțe și idealuri proprii, în mișcarea popoarelor aflate sub stăpânire Austro- Ungară.

Ceea ce s-a format pe pământul Europei, în locul monarhiei austro-ungare, este rezultatul firesc al unor îndelungate și neîntrerupte bătălii purtate pe multiple planuri, desfășurate sub diverse forme din partea națiunilor aflate sub monarhia imperiului Austro- Ungar. Un rol deosebit în pregătirea actului final al acestei lupte, act încheiat la Alba Iulia, l-a jucat Consiliul Național Român Central de la Arad, consiliile comitatene, centrale și locale, organizate în toată Transilvania, în noiembrie 1918. Consiliul Național Român Central, organ reprezentativ al poporului român din Transilvania, a avut un caracter democratic, progresist, fiind format în mod egal de socialiști români și reprezentanți ai mișcării naționale. În alcătuirea programului s-a simțit influența socialiștilor în exprimarea revendicărilor cu caracter democratic. Consiliile naționale exprimau voința nestrămutată de unire cu *Tara* și dorința îmbunătățirii situației social-economice la sate și orașe le-au activat ca forță politico- administrativă locală.

Consiliul Național Român din Blaj a avut un rol important în realizarea unității naționale și politice, funcționând vreme de peste două luni. Este vorba despre o activitate bogată desfășurată cu oameni inimoși. Activitatea Consiliul Național Român din Blaj a fost consemnată în procesele verbale încheiate în acea vreme astfel, s-a putut consemna întreg filmul acțiunilor, evenimentelor petrecute în acea perioadă. În paginile Protocolului ședințelor plenare se găsește primul proces verbal, cel din 4 noiembrie 1918, proces încheiat într-o formulare incompletă, nefiind transcris în întregime. Se amintește faptul că ședința a avut loc în piața orașului la orele 11, fiind prezenți un număr mare de intelectuali, de soldați și muncitori fiind deschisă cu cântecul *Deșteaptă-te române!*. Profesorul Alexandru Borza, în calitate sa de notar- secretar a luat notițe pentru a fi mai apoi dezvoltate. Alexandru Nicolescu a deschis adunarea iar Yenovie Păclișanu a fost cel care a depus mandatul comitetului *ad- hoc* format din Vasile Suciu, Alexandru Nicolescu și Ioan Marcu. Apelul, **Consiliul Național Român din Blaj**, din 4 noiembrie 1918 reprezintă un document ce dovedește deplina înțelegere a momentului istoric evocat. Acum sunt amintite vechile idealuri ce au animat poporul român în toate timpurile, suferințele în decursul multor veacuri de neîncetată asuprire. Se face apel la acțiuni pornite și duse în deplin consens cu ceea ce Consiliul Național Român Central cerea transilvănenilor.

Legat de constituirea Consiliului Național Român de la Blaj, profesorul Alexandru Borza a lăsat informații valoroase, nu numai pe cele consemnate în procesele verbale ci și în *Memoriile inedite*.

În toamna anului 1918, după toate *conciliabulele* tinerilor profesori și a fruntașilor politici, desfășurate cel mai des la Casina română, se căzuse de acord că este necesar să se formeze și la Blaj „o organizație revoluționară”. La Casină se întâlneau blăjeni de diferite profesii și vârste, se făceau schimburi de opinii în probleme de interes general, se luau hotărâri vitale pentru acele zile de toamnă. Această *organizație revoluționară* era de fapt Consiliul Național Român a cărui înființare fusese cerută de Consiliului Național Român Central, fiind grăbită constituirea acesteia de sosirea căpitanului Munteanu „*un bănățean încins cu eșarfe tricolore*”. Drept urmare s- a convocat în piața orașului, chiar a doua zi, o adunare națională, în fața Catedralei Sf. Treime, fiind prezentă toată populația din Blaj: intelectuali, muncitori, țărani, teologi, elevi. După intonarea cântecului

Deșteaptă- te române!, toți cei prezenți și-au pus tricolorul pe haine, iar pe catedrală și liceu s-au arborat steagurile tricolore.

În ajunul acestui mare eveniment, căpitanul Ioan Munteanu acționează în vederea dezarmării jandarmeriei locale. Ajutat de un grup de teologi, fără arme, aduși de dr. Octavian Hodârnău, au pătruns în localul jandarmeriei cerând plutonierului Horvath predarea armelor. Acest fapt era un act de curaj extrem. Rând pe rând, fără nici o împotrivire, jandarmii au depus armele în fața românilor. Cu puștile pe umăr, românii, în frunte cu căpitanul Munteanu, au ieșit în marș cadențat în acordurile cântecului *Deșteaptă- te române!* îndreptându-se spre piața orașului. Blăjenii, ca de altfel întreaga comunitate română, de dincolo sau de dincoace de Carpați urmăreau cu mare interes toate evenimentele din acea toamnă a anului 1918. La 21 noiembrie 1918, la Casina blăjană, s-a format un comitet compus din trei persoane, sub președenția lui Alexandru Nicolescu. Prima menire a acestui comitet a fost să ia contact cu celelalte centre românești și să pornească o acțiune „în interesul neamului”. În data de 26 octombrie, acest comitet s-a mărit cuprinzând un număr de 9 membrii și a început să trimită curieri spre toate centrele. La Arad a fost trimis Al. Nicolescu și Nicole Negruțiu. În această perioadă s-a impus organizarea la sate a consiliilor naționale, specificându-se că spre două comune, Bucerdea Grânoasă și Sâncel, au pornit deja delegați ai C.N.R. de la Blaj pentru a organiza și pregăti consiliile de la sate. Aceste consilii aveau menirea să aducă și să susțină respectarea „personalității fiecăruia și drepturile tuturor cetățenilor care locuiau la orașe și sate”. Astfel sunt trimiși delegați la Cergăul Mare, Cergăul Mic, Lupu, Șoroștin, Roșia, Păuca, Secășel, Ohaba, Mihalț, Teiuș, Cenade și Țapu. Dintre delegați amintim pe Al. Nicolescu, D. Sabo, Gavril Pop, Adrian Oțoiu, C. Ordace, Șt. Roșianu, I. Maior, Al. Rusu, căpitanul I. Munteanu. Începând cu ziua de 7 noiembrie formarea consiliilor și gărzilor naționale a fost cerută și prin adrese trimise în special preoților. Paralel au fost numiți comisari militari pentru mai multe localități. La 9 noiembrie numărul comunelor din jurul Blajului aveau constituite consilii și gărzi naționale locale, depășind cifra de 70. Trimișii C.N.R. din Blaj în comunele de la munte au avut rolul de a liniști poporul și de a organiza sfaturi naționale și gărzi comunale. Consiliul Național Român de la Blaj alături de consiliile locale de la orașe și sate au cerut respectarea fără de rezerve a drepturilor concetățenilor români, maghiari și sași sau de alte naționalități, persoana ca și averea lor trebuiau apărate deopotrivă întocmai ca și persoana și averea oricărui român „în numele omeniei, a idealurilor de dreptate și echitate”. C.N.R. de la Blaj a cerut prin trimișii săi sau prin ordine scrise, încetarea oricăror răfuiești cu marii proprietari sau arendași. Se știe că au fost confruntări puternice între cei asupriți și exploatați cu exponenții stăpânirii apuse. S-a dorit o liniștire a spiritelor agitate de la orașe și sate în interesul burgheziei românești angajată în organizarea noii vieți social-economice și politice din Transilvania.

Acțiunile blăjenilor trebuie analizate de istorici în contextul vremii, judecate în limitele orânduirii date și puse în legătură cu evenimentele ce s-au petrecut în toamna anului 1918 în întreaga Transilvanie.

Rapoartele delegațiilor din prima decadă a lunii noiembrie vizau în special înființarea consiliilor, a gărzilor naționale românești și starea de spirit din satele cercetate, iar în a doua jumătate a lunii noiembrie predominau acțiunile în vederea pregătirii Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia. Activitatea C.N.R. de la Blaj a depășit în toate acțiunile sale politice și administrative, chiar din ziua constituirii ei, prin Chemarea adresată și activitatea desfășurată în zilele următoare, atribuțiile unui consiliu local. Au fost organizate cu contribuția acestuia un număr de 67 de comune din cercurile pretoriale Blaj, Valea Lungă, Ocna Sibiului, Uișoara, Aiud, Târnăveni aparținând fostelor comitate Alba, Târnava Mică, Târnava Mare. Completarea cu noi membrii a C.N.R. de la Blaj, a avut loc la data de 11 noiembrie 1918. Această acțiune fiind consemnată în cel de al doilea proces verbal cuprins în Protocolul ședințelor plenare. Această ședință desfășurându-se în sala mare a băncii **Patria** și a fost condusă de vicarul capitular și președinte al C.N.R. de la Blaj, Vasile Suciu. După o lungă discuție se hotărăște mărirea numărului de membrii al comitetului astfel ajungându-se la 50-55 de persoane.

Consiliul Național Român de la Blaj a avut sediul în casele Administrației centrale capitulare, unde a funcționat fără întrerupere zi și noapte până la 21 ianuarie 1919. Începând cu această dată „fiind instituită administrația românească” C.N.R. de la Blaj rămânând doar o „corporațiune politică” cu sediul în Cancelaria arhiepiscopescă. Actele intrate după 21 ianuarie 1919 până la 10 mai 1919, când s-a făcut ultima înregistrare a actelor primite, au fost în număr extrem de mic, doar 18, ceea ce înseamnă de fapt că activitatea C.N.R. de la Blaj a încetat la 21 ianuarie 1919.

Metoda de lucru folosită în cadrul consiliului blăjan a fost aceea a ședințelor plenare periodice cu participarea întregului Consiliu și a ședințelor Comitetului executiv ținute aproape zilnic. Cea mai importantă ședință din punct de vedere al problematicii abordate a fost aceea din data de 23 noiembrie 1918 ce avusese loc la câteva ore după ce pe Câmpia Libertății, în chip simbolic aleasă ca loc de aterizare a unui avion românesc care a dus solia fraților moldoveni și munteni. Sosirea aviatorului Vasile Niculescu și a căpitanului ardelean Victor Precup a constituit un moment de mare bucurie pentru locuitorii Blajului. Veștile aduse de dincolo de Carpați au fost rezumate și în ședința plenară din 23 noiembrie de către Vasile Suciuc „o armată română inimoasă, gata de a veni în ajutorul fraților transilvăneni”. Căpitanul Precup a adus și el câteva scrisori una semnată de I.C.Brătianu prin care se făcea cunoscută poziția Consiliului Național Român Central, o altă scrisoare este adresată de Nicolae Bălan lui Vasile Goldiș și vicarului Vasile Suciuc. Coroborând conținutul scrisorilor cu acțiunile consiliilor naționale, de pe întreg cuprinsul Transilvaniei, cu dorințele românilor se desprinde o singură concluzie „**unitate de vederi**”. S-a dorit un singur lucru: unirea Transilvaniei cu România și pentru acesta era o singură cale: să fie chemat însuși poporul să spună „*dorința inimii sale*”. În asemenea împrejurări C.N.R. de la Blaj a înțeles deplin rostul și menirea sa. În noaptea de 24 noiembrie 1918, din teascurile tipografiei blăjene pornea spre toate satele apelul adresat tuturor românilor din partea locului de a răspunde înaltei chemări de a participa la Marea Adunare de la Alba Iulia, de pe Câmpul lui Horea:

„*Veniți la Alba Iulia... Veniți cu miile, cu zecile de mii... În haine de sărbătoare, fâlfâierea flamurilor noastre naționale, cete de cete, să intrați în bătrâna cetate, atât de bogată în monumente de glorie și suferințe ale trecutului nostru. E ziua când se va hotărî asupra sorții noastre pentru o veșnicie. Veniți și jurați că nedespărțiți vom fi și uniți rămânem de aci înainte cu frații noștri de pe tot cuprinsul pământului românesc sub una și nedespărțită cârmuire*”.

Bibliografie

- 1.Știrban M. Lascu V. Consiliul Național Român din Blaj (noiembrie1918- ianuarie 1919) vol.I, editura Dacia, Cluj Napoca 1978
- 2.Știrban M. Lascu V. Consiliul Național Român din Blaj (noiembrie1918- ianuarie 1919) vol.II, editura Dacia, Cluj Napoca 1980
- 3.Istoria României, Transilvania, vol II, editura George Barițiu, Cluj Napoca 1997
- 4.Wikipedia

GÂNDIREA CRITICĂ LA PREȘCOLARI¹

Danciu (Dănuțiu) Adina Elena, student PIPP an III ID, Facultatea de Drept și Științe Sociale, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia
Prof. inv. preșcolar Miclea Alexandra, GPP Scufița Roșie, Alba Iulia

Motto „Știu că există doar o libertate, aceea a gândirii!”
 (Antoine de Saint-Exupery)

¹Aceast articol este susținut printr-o bursă de performanță științifică acordată de Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia pentru anul universitar 2016-2017.

Abilitățile de gândire critică le folosim în fiecare zi. Ele ne ajută să luăm decizii bune, să înțelegem consecințele acțiunilor noastre și să rezolvăm problemele. Gândirea critică este procesul

de utilizare a focalizării și a autocontrolului pentru a rezolva probleme și pentru a stabili și a urma obiectivele. Gândirea critică utilizează și alte abilități importante de viață cum ar fi crearea de conexiuni, ascultarea celorlalți, luarea de perspective și comunicarea. Practic, gândirea critică ne ajută să luăm decizii bune, sănătoase.

Curiozitatea naturală a copilului ajută la fundamentarea gândirii critice. Gândirea critică ne cere să luăm informații, să le analizăm și să facem judecăți despre acest lucru, iar acest tip de angajament activ necesită imaginație și curiozitate. Pe măsură ce copiii iau noi informații, ei trebuie să se gândească la modul în care informațiile noi se potrivesc cu ceea ce știu deja sau dacă schimbă orice informație pe care o considerăm deja a fi adevărată.

Multe dintre abilitățile de gândire pe care le învață copiii în zilele noastre se însușesc prin întrebări care ar putea veni de fapt în conversații naturale și mulți dintre părinții și cadrele didactice deja fac acest lucru în mod "instinctiv".

Pentru a învăța copiii să aibă o gândire critică, redăm câteva sfaturi pe care le considerăm importante:

Încurajarea preocupărilor copiilor privind curiozitatea. Din momentul în care copiii încep să facă observații detaliate cu privire la obiecte sau informații, ei sunt capabili să tragă și concluzii. E covârșitoare perioada "de ce?"-urilor care solicită foarte mult atât părinții cât și educatorii. În această perioadă răspunsurile la de-ce-urile copiilor ar trebui să fie "Dar tu de ce crezi că e așa?". În felul acesta îl ghidăm pe copil cum să ajungă el însuși la niște concluzii.

Copiii trebuie ajutați să formuleze și să testeze teorii, să experimenteze și să încerce să înțeleagă cum funcționează lumea. Copiii trebuie încurajați să exploreze, să pună întrebări, să-și testeze teoriile, să se gândească critic la rezultate și să se gândească la schimbările pe care le-ar putea face sau la lucrurile pe care le-ar putea face diferit. Ajutând copiii să caute explicații despre viață în general, îi va ajuta să gândească, să fie conștienți și să tragă concluzii.

Învățarea de la ceilalți. Copii trebuie ajutați să gândească mai profund despre lucruri prin insuflarea unei iubiri pentru învățare și a dorinței de a înțelege cum funcționează lucrurile. Este esențială munca în echipă, deoarece în acest mod le rămâne clar că este normal ca ei să aibă uneori puncte de vedere diferite. Munca în echipă ajută și la dobândirea unor valori precum: egalitate, toleranță și empatie (dacă vreau ca ceilalți să țină cont de sentimentele mele, atunci eu trebuie să țin cont de sentimentele lor).

Ajutarea copiilor să evalueze informațiile. Copiii trebuie lăsați să se gândească de unde sau de la cine provine informația, dacă informațiile sunt adevărate sau nu, dacă sunt importante sau neimportante și dacă trebuie sau nu să creadă aceste informații. Copiii trebuie învățați să analizeze o situație cu argumente pro și contra.

Promovarea intereselor copiilor. Trebuie alese teme care sunt în interesul copiilor. Atunci când copiii sunt interesați de un anumit subiect sau în căutarea unui subiect, ei sunt mai implicați și dispuși să experimenteze. Procesul de extindere a cunoștințelor acestora oferă o mulțime de oportunități pentru gândirea critică, astfel încât încurajând această acțiune ajută copilul să investească în interesul lui. Indiferent dacă este vorba despre camioane și vehicule sau despre un interes deosebit față de insecte, copilul trebuie ajutat să-și urmeze pasiunea.

Provocarea de dezbateri, provocarea de polemici, punerea multor întrebări și darea multor răspunsuri, compararea de situații, punerea în contrast a anumitor aspecte etc. sunt alte modalități prin care se dezvoltă gândirea critică a copiilor. Copiii sunt obișnuiți ca atunci când sunt întrebați să creadă că există doar un singur răspuns corect iar celelalte răspunsuri sunt greșite, ceea ce nu este așa în cazul activităților de gândire critică. În situațiile în care copiii spun că nu cunosc răspunsul la întrebări, pentru a-i determina pe copii să se gândească mai bine, se pot folosi întrebări de genul: "Dacă ați fi știut, ce ați spune?" sau "Unul dintre ceilalți copii ce ar spune, dacă ar ști?" Acest lucru îl scutește pe copil de presiunea de a răspunde bine, el răspunde doar pentru altcineva. Chiar dacă sunt răspunsuri greșite, trebuie găsite modalități prin care preșcolarul să se simtă sigur pe el, să-i întărească încrederea în sine, pentru a avea o personalitate proprie atunci când trebuie să ia decizii. Creierul poate fi antrenat pentru a gândi într-o manieră logică și pozitivă

Predarea abilităților de rezolvare a problemelor. Atunci când ne confruntăm cu probleme sau conflicte, este necesar să folosim abilitățile de gândire critică pentru a înțelege problema și a găsi soluții posibile, deci copiii trebuie învățați care sunt pașii de rezolvare a problemelor și atunci ei vor folosi gândirea critică în procesul de găsire a soluțiilor la rezolvarea problemelor.

O metodă de învățare a gândirii critice într-un mod distractiv este lecturarea cu voce tare a unei povestioare din cărțile pentru copii și apoi adresarea și discutarea de întrebări pe baza textului citit. Discutarea acestor întrebări cu copiii va spori cu siguranță înțelegerea ascultării în general și în plus copiilor li se dezvoltă astfel și abilitățile lingvistice orale.

Redăm în continuare un exemplu de astfel de poveste prin care se dorește să se scoată în evidență diferențele și importanța integrării/acceptării, care este atât de necesară în prezent.

Cred că sunt un trandafir

A fost odată ca niciodată un trandafir foarte roșu. Acesta s-a născut în grădina cu legume, printre straturile cu roșii. Trandafirul crezând că este și el tot o roșie, se simțea ciudat, fiind diferit față de roșiile din jurul lui. Acestea erau toate rotunde, iar trandafirul era lung și îngust. Deși toate roșiile-l iubeau, trandafirul a crescut foarte complexat simțindu-se diferit, ciudat. Într-o dimineață, două păsări vorbeau despre cât de frumos a crescut acest trandafir printre roșii. Auzind aceste vorbe, trandafirul le-a spus păsărilor:

„Despre ce vorbiți păsărilor? Aici nu este nici o floare crescută!”

Păsările când au văzut trandafirul atât de naiv, l-au adus cu fața spre adevăr și i-au spus că el nu este o roșie, ci este o floare extrem de frumoasă, numită trandafir. Roșiile priveau curioase, deoarece nici ele nu știau adevărul. Atunci trandafirul fericit, aflând că este o floare frumoasă, a hotărât să nu-și schimbe locul. Acesta a decis să rămână în continuare printre roșii, deoarece erau prieteni de mult timp.

Întrebări legate de această scurtă istorioară:

1. Cine sunt protagoniștii/personajele poveștii?
2. Știți unde cresc trandafirii?
3. Știți unde cresc roșiile?
4. Ce relație există între trandafir și roșii?
5. Credeți că este o problemă dacă ești diferit față de ceilalți?
6. Te-ai simțit ciudat dacă ai fi diferit față de ceilalți?
7. Ați accepta în cercul vostru de prieteni pe cineva diferit față de voi?
8. Între personajele acestei povești, credeți că este vreo problemă reală?
9. Considerați că au făcut bine păsările atunci când i-au spus trandafirului adevărul?
10. Vi se pare important să vă simțiți iubiți și îndrăgiți?
11. Vi s-a părut bună decizia luată de trandafir? Voi ce decizie ați fi luat în locul trandafirului?
12. Cum credeți că se simțeau roșiile dacă trandafirul ar fi ales să plece dintre ele?
13. Cum credeți că s-ar fi simțit trandafirul dacă ar fi plecat dintre roșii?
14. Cunoașteți vreo poveste asemănătoare cu aceasta?
15. Care este?

Pe termen lung, gândirea critică le stimulează copiilor inteligența și creativitatea și îi va ajuta pe copii în rezolvarea eficientă atât a problemelor de la școală, cât și a problemelor din viața de zi cu zi. Depinde de noi, educatori și părinți deopotrivă să-i ajutăm și să-i îndrumăm pe copii să-și dezvolte gândirea critică. Putem face acest lucru în primul rând prin respectarea lor în orice moment, copiii având propria personalitate și permițându-le să aibă idei și opinii proprii și să știe cum să le argumenteze.

Bibliografie:

1. *The Importance of Applying Critical Thinking to Children's Learning*, L. Mabe, 2004.
2. *How to Explain Critical Thinking Skills to young Children*, by Heidi Butkus,
www.heidisongs.com

3. *The importance of critical thinking for young children* by Kylie Rymanowicz, Michigan State University Extension ,
http://msue.anr.msu.edu/news/the_importance_of_critical_thinking_for_young_children
4. *Help children learn to think critically to achieve success in school and life*, by **Gail Innis**, Posted on **September 3, 2015**, Michigan State University Extension,
http://msue.anr.msu.edu/news/critical_thinking_another_essential_life_skill
5. *El pensamiento crítico en los niños*, Marisa Alonso Santamaria,
<https://www.guiainfantil.com/articulos/educacion/aprendizaje/el-pensamiento-critico-en-los-ninos>

EVALUAREA COPIILOR PREȘCOLARI CU AJUTORUL METODELOR ACTIVE ȘI INTERACTIVE

Prof. Cîmpean Ana, Grădinița cu Program Prelungit „Piticot” Cîmpeni

Evaluarea este o componentă esențială a procesului instructiv/educativ, a triadei instruire-predare-evaluare, având ca scop cunoașterea efectelor activității desfășurate, în vederea optimizării ei, pe baza colectării, organizării și interpretării rezultatelor obținute prin intermediul instrumentelor de evaluare. De asemenea rolul ei este să depisteze limitele învățării, greșeli, lacune, nivel prea scăzut de cunoștințe, dificultăți în interpretarea și aplicarea cunoștințelor, pentru depășirea acestora și realizarea progresului școlar.

Totodată, evaluarea trebuie să fie coerentă cu noile stiluri și metode de predare - învățare și să fie gândită ca un instrument pentru îmbunătățirea activității, nu ca o „probă” a ceea ce știu sau nu știu elevii la un moment dat. Organizarea unei activități interesante, în care elevii (și profesorii) se simt bine în timpul învățării nu este un scop în sine.

Învățarea activă dezvoltă gândirea critică, creativă și responsabilitatea. Cadrul necesar învățării active trebuie să fie stimulativ, bazat pe încredere și pe respect între educator și între copii. Trebuie acceptată diversitatea de idei, promovată gândirea pozitivă și implicarea activă a tuturor copiilor. Voi enumera câteva metode active utilizate în activitățile de învățare la nivelul II al învățământului preșcolar: **„Să dezlegăm misterul”, „Diagrama Venn”, „Convinge-ți auditoriul că ești...”, „Metoda proiectului tematic”, „Tenisul verbal”, „Interviul”.**

Prin predarea interactivă se urmărește așezarea învățământului pe baze pragmatice, pregătind copiii pentru o societate a pluralității punctelor de vedere și a concurenței ideilor.

Prin procesul de evaluare ne pronunțăm asupra stării unui fapt, proces la un anumit moment, din perspectiva informațiilor pe care le culegem cu ajutorul unui instrument care ne permite să măsurăm în raport cu o anumită normă la care ne raportăm. Schimbările complexe în ceea ce privește utilizarea unor strategii moderne ale învățării presupun și metode de evaluare adecvate.

Evaluarea trebuie să fie coerentă cu noile stiluri și metode de predare - învățare și să fie gândită ca un instrument pentru îmbunătățirea activității, nu ca o „probă” a ceea ce știu sau nu știu copiii la un moment dat. Organizarea unei activități interesante, în care copiii (și educatoarele) se simt bine în timpul învățării nu este un scop în sine. Trebuie să înregistrăm mereu progresele pe care le fac copiii în procesul de învățare. De aceea, evaluarea este menită să ne sprijine pentru a îmbunătăți învățarea, nu să probeze că preșcolarii au învățat ceva anume (și cât anume) ca și informație.

Tehnicile predării active și interactive urmăresc:

- ❖ să-i angajeze pe copii să-și caute singuri informația de care au nevoie;
- ❖ să-i învețe să-și pună probleme, să găsească singuri soluții;
- ❖ să dezvolte disponibilitatea lor spre dialog;
- ❖ să-i conștientizeze de rolul lor activ în orice demers, unde ei pot avea idei, soluții;
- ❖ să-i determine să se autoevalueze și să-i evalueze pe colegii lor;
- ❖ să le stârnească interesul, spiritul de competiție;
- ❖ să lucreze în cooperare.

În procesul predării interactive, rolul educatoarei se schimbă, adică ea pune probleme, ascultă părerile copiilor, sugerează rezolvări, lucrează împreună cu copiii, corectează greșelile acestora, dar niciodată nu impune autoritar un punct de vedere. Cu alte cuvinte, organizatorul și conducătorul educației devine consilier, dar și coechipier. S-a constatat că există mai multe moduri de receptare a informației:

- ❖ informația vizuală este receptată de 29% din numărul indivizilor (text scris, imagini, diagrame, scheme);
- ❖ informația auditivă este receptată de 34% din numărul indivizilor (discuții, dezbateri, muzică, dramatizări);
- ❖ informația dobândită kinestezic este receptată de 37% din numărul indivizilor.

Învățarea activă dezvoltă gândirea critică, creativă și responsabilitatea. Cadrul necesar învățării active trebuie să fie stimulativ, bazat pe încredere și pe respect între educator și între copii. Trebuie acceptată diversitatea de idei, promovată gândirea pozitivă și implicarea activă a tuturor copiilor. Voi prezenta câteva metode active utilizate în activitățile de învățare la grupa mare.

1. **„Să dezlegăm misterul”** este una din metodele de învățare activă care poate fi utilizată în învățământul preșcolar pentru dezvoltarea gândirii critice și a creativității copiilor. Copiii sunt împărțiți în grupe eterogene, fiecare grupă primind un plic cu jetoane. Componentii fiecărei grupe analizează jetoanele pentru a descoperi legăturile dintre evenimentele care duc la soluționarea problemei. Jetoanele se vor așeza în ordine cronologică, vor fi verificate și lipite pe o planșă. Timpul de lucru este același pentru fiecare grupă și se stabilește de la început.

Produsele finale vor fi expuse pe un panou, raportorul fiecărei grupe își prezintă produsul iar ceilalți copii urmăresc, pun întrebări și fac judecăți de valoare. Utilizând tehnici diferite de conversație, educatoarea fixează noile cunoștințe descoperite de copii.

Exemplu: Se alcătuiesc patru grupe.

- ✓ prima grupă primește un set de jetoane referitoare la procesul de germinație;
- ✓ a doua grupă primește jetoane cu cifre de la 0-10, urmând să la așeze în ordine crescătoare sau descrescătoare;
- ✓ a treia grupă primește jetoane cu animale mici, mijlocii și mari;
- ✓ a patra grupă primește un set de jetoane cu acțiunile pe care un preșcolar le face pe parcursul unei zile.

2. **„Diagrama Venn”** este o altă metodă de învățare activă, care se folosește pentru a compara, a observa, a analiza și se poate utiliza în activitățile de învățare sau fixare a cunoștințelor. Educatoarea va desena pe tablă două cercuri suprapuse parțial. Aceleași cercuri sunt desenate și pe foile copiilor, care vor lucra în perechi sau în echipă.

Exemplu: În primul cerc desenăm atributele roșiei, în cel de-al doilea însușirile ardeiului, iar în zona suprapusă, asemănările. Toate fișele se analizează. Sunt lăudate cele mai complete și mai frumoase produse, dar și colaborarea cu coechipierul.

3. **„Convinge-ți auditoriul că ești...”** este o metodă empatică prin care copilul este pus în situația de a juca un rol, de a intra în pielea unui personaj, a unei persoane. Copiii vor fi pe rând, actori și observatori. Din mulțimea costumelor și accesoriilor puse la dispoziție copilul alege costumul potrivit personajului interpretat și rostește replicile acestuia, un accent deosebit punându-se pe limbajul verbal și nonverbal. Se apreciază autenticitatea, fluența exprimării și creativitatea.

4. **„Metoda proiectului tematic”** este o metodă care implică învățarea activă și presupune culegerea informațiilor, prelucrarea și sistematizarea activității, căutarea de soluții, interpretarea, reflecția personală, inventivitate și creativitate. Tema este stabilită în funcție de preferințele copiilor.

5. **„Tenisul verbal”** este o metodă foarte îndrăgită de preșcolari, fiind utilizată cu succes în activitățile de consolidare și evaluare a cunoștințelor. Temele posibile sunt: animale domestice, sălbatice, păsări, fructe, legume, personaje din desenele animate, eroii din povești.

Exemplu: Copiii vor fi așezați în careu sau semicerc. În fața copiilor se așează o masă și două scaune. Se anunță doi jucători, restul grupei formând mulțimea arbitrilor. Din bolul cu bilețelele care conțin temele unul din arbitri va extrage un bilețel și va anunța tema.

6. „Interviul” este metoda care are ca scop formarea și dezvoltarea capacității de a formula întrebări și propoziții corecte din punct de vedere gramatical. Educatoarea îl ajută pe copilul care realizează interviul sugerându-i întrebări de genul: *Ce altceva ați dori să vă întreb? Dacă ați fi în locul meu, ce întrebări ați pune?* Se urmărește dezvoltarea comunicării, a pronunției, a creativității și operativității.

BIBLIOGRAFIE

1. Breben S., Gongea E., Ruiu G., Fulga M., „*Metode interactive de grup*”-ghid metodic-Editura ARVES, 2002;
2. Cerghit, Ioan , „*Metode de învățământ*”, Iași, Editura Polirom, 2006;
3. Dulamă, Maria, Eliza, „*Modele, strategii și tehnici didactice activizante*”, Editura Clusium, 2002.

METODE INTERACTIVE – MIJLOACE DE ÎNVĂȚARE EFICIENTĂ

Prof. înv. primar Gligor Dana, Școala Gimnazială Cîmpeni

Mutațiile profunde și complexe ce caracterizează dinamica socială actuală aduc o serie de provocări în fața educației.

Omul instruit și educat, tolerant, cooperant, moral este tipul de om care răspunde cerințelor vremii actuale. Este deci, nevoie de o mai bună educație și de o școală în care să învățăm alături de ceilalți, pe care să îi ajutăm, să îi îngrijim, să le respectăm opțiunea.

În fața școlii și a slujitorilor ei se ridică întrebări de tipul: „Ce învățăm?”, „Cât învățăm?”, „Cum învățăm?” Acestor întrebări le pot răspunde „dascălii” prin menirea lor, fiind chiar datori să răspundă, mânați de dorința autoperfecționării profesionale, de experimentarea noului la clasa de elevi pe care o conduc.

Suntem deschiși și receptivi la nou, ne sprijinim pe vechi și promovăm noul, îmbinăm tradiționalul cu modernul – primând modernul, ieșim din tiparele metodice învechite pentru a promova strategii didactice noi, tehnici, modalități de lucru cu elevii, metode și mijloace moderne, forme de organizare a muncii la clasă cu elevii, vorbind astfel despre învățare activă, învățare diferențiată, învățare prin cooperare, interdisciplinaritate, pluridisciplinaritate, noi educații, demers didactic personalizat.

Plutarh afirma: „Un copil nu este un vas pe care să-l umpli, ci o făclie pe care s-o aprinzi astfel încât, mai târziu să lumineze cu o lumină proprie.” Pornind de la această maximă ajungem la concluzia că orice cadrul didactic, într-o abordare modernă, se preocupă de crearea de situații de învățare pentru elevii săi și nu doar de prezentarea unor informații. Învățarea devine eficientă doar atunci când îl punem pe elev să acționeze.

În acest context, metodele folosite sunt mijloacele prin care sunt configurate activitățile de învățare ale elevilor. Folosirea metodelor alternative în procesul instructiv-educativ a devenit o necesitate ca urmare a exploziei de informații pe care copilul le găsește în diverse surse, dar din care nu le preia într-un mod sistematizat. De aceea se impune ca școala, învățătorul să organizeze procesul instructiv-educativ, într-o formă cât mai accesibilă, cât mai atractivă și cât mai eficientă pentru dezvoltarea personalității copilului.

Se folosesc acum metode și tehnici noi de predare-învățare-evaluare, metode interactive cu multiple valențe formative care fuzionează adesea pe parcursul unei ore.

Opțiunea pentru o metodă sau alta este în strânsă relație cu personalitatea învățătorului și gradul de pregătire, predispoziție și stilurile de învățare ale grupului cu care lucrează.

Astfel, am folosit frecvent în activitatea la clasă o parte dintre metodele interactive, precum Starbursting, copacul ideilor, ciorchinele, bulgărele de zăpadă, proiectul, portofoliul ș.a., reușind să activez și pe elevii mai timizi sau mai comozi.

Starbursting, similară brainstormingului stimulează și dezvoltă creativitatea elevilor. Începe din centrul conceptului și se împrăștie în afară, cu întrebări, asemenea exploziei stelare. Lista de întrebări inițiale poate genera altele, neașteptate, care cer și o mai mare concentrare. Se evidențiază cele mai interesante întrebări și se apreciază munca în echipă.

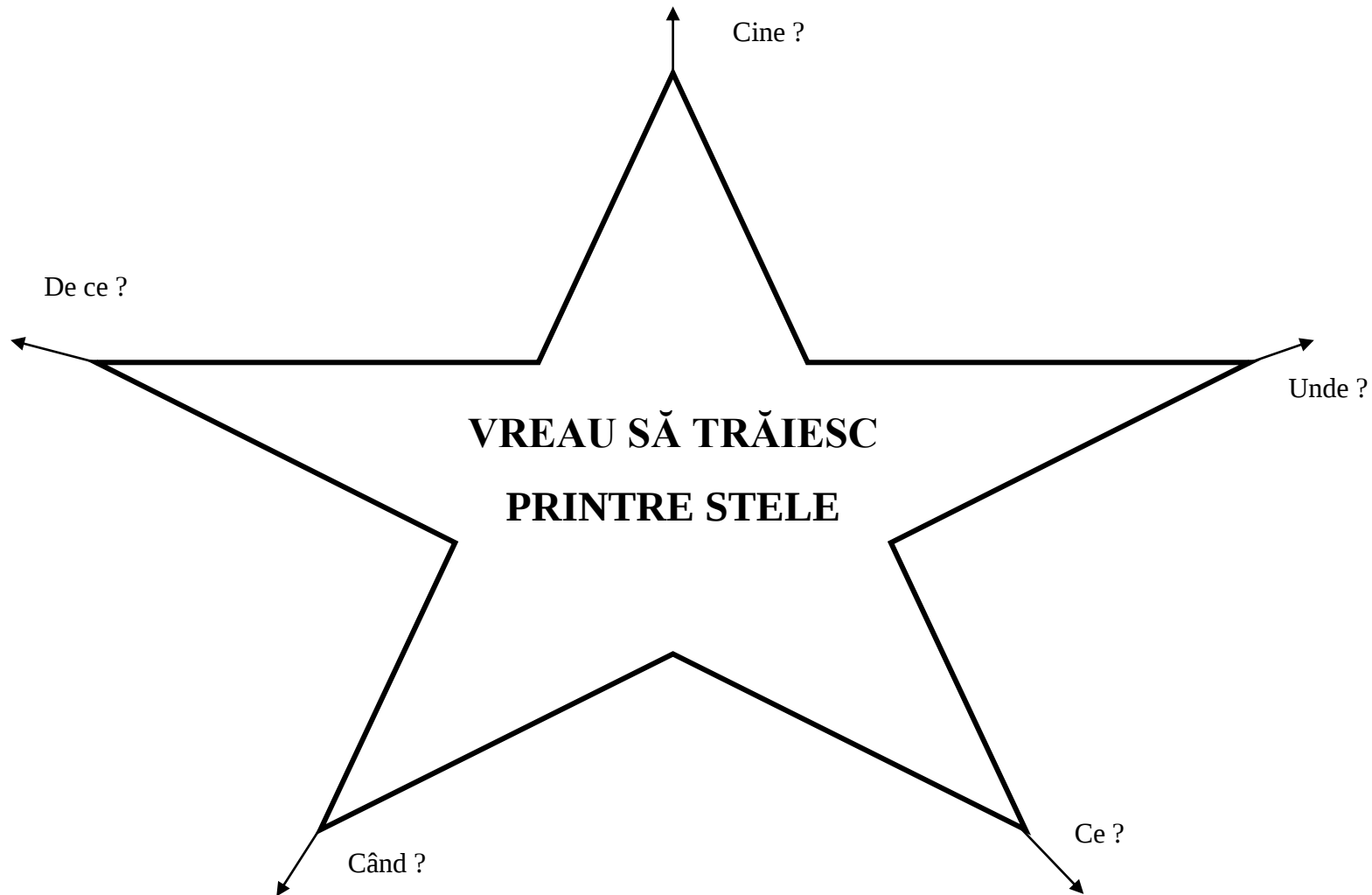
Copacul ideilor este o metodă grafică, asemănătoare ciorchinelui, diferit fiind modul de dispunere a ideilor sub forma unui copac cu ramificații. Este utilă, această metodă, în special, pentru evidențierea unor aspecte pozitive sau negative.

Este necesar să manifestăm o mare grijă pentru adoptarea unor metode variate, eficiente și adecvate nu numai specificului disciplinelor, profilului școlii, ci și scopului general al învățământului și cerințelor de educație ale societății contemporane.

Pornind de la ideea de bază, respectiv titlul lecției „Vreau să trăiesc printre stele”, am stabilit o listă de întrebări inițiale, care au generat în rândul elevilor, altele.

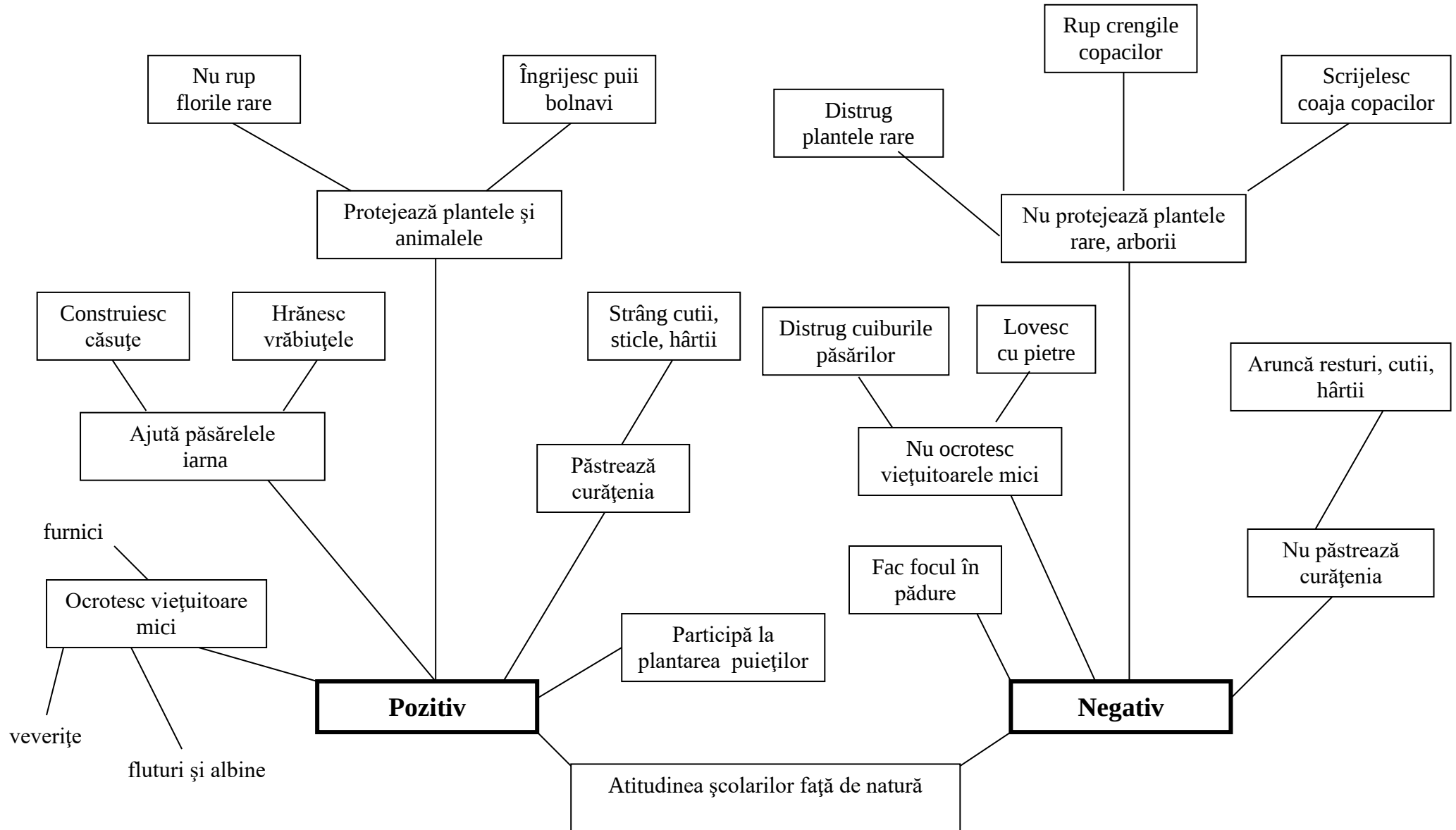
Am folosit, de fapt, ca metodă STARBURSTING (explozia stelară) pentru stimularea și dezvoltarea creativității elevilor în cadrul orei de comunicare în limba română.

Exemplu: „Unde zbura Moș Crăciun?“, „Unde l-a dus pe brăduț?“, „Unde stătea singur puiul de brad?“, etc.

Pentru evidențierea aspectelor pozitive și negative din comportamentul școlarilor față de natură, am utilizat la Matematica și explorarea mediului, metoda grafică „Copacul ideilor”.

Elevii au avut posibilitatea să înțeleagă mult mai bine ce acțiuni pot să desfășoare la vârsta lor pentru a proteja natura.

Bibliografie:

1. Șerdean, Ioan: Metodica predării limbii române la clasele I-IV, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1993
2. Șerdean, Ioan: Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar, Ed. Corint, București, 2005

PLATFORMA DE E-LEARNING PENTRU CONCEPTUL FIRMEI DE EXERCİȚIU

Prof. Furdui Amalia, Colegiul Economic "Dionisie Pop Marțian" Alba Iulia

E-learning „este o formă interactivă și cvasiautonomă de acces la cunoaștere fără medierea profesorului bazată pe demersuri cvasiautonomie de informare și de prelucrare a informațiilor, pe o învățare în ritm propriu, realizată, practic, observare, experimentare, grație utilizării calculatorului conectat la Internet și multimedia”ⁱ

În sens restrâns, e-learning „descrie învățarea realizată cu ajutorul calculatorului conectat la Internet, ceea ce oferă elevilor, studenților și cursanților un nou prilej de a învăța aproape oricând și oriunde”ⁱⁱ.

E-learning constituie în primul rând un răspuns social la cererea crescândă de educație, la nevoia de diversificare și sofisticare a ofertelor și instituțiilor de formare, pe multiple planuri: actori implicați, conținuturile vehiculate (suporturi și materiale didactice diverse, multitudinea de elemente didactice dezvoltate doar pe suport electronic, programe modulare, o varietate de conținuturi adiacente, complementare, alternative, discipline noi), proceduri de evaluare (teste adaptive, teste standardizate automatizate cu feedback imediat), proceduri de management instituțional (gestionare elevilor, înscrieri online, selecția și certificarea elevilor pe bază de portofolii de activitate etc.), activități extrașcolare (resurse online, activități colaborative la distanță, participarea în comunități online de practică sau în campusuri virtuale etc.).

Platforma de **e-learning Moodle**ⁱⁱⁱ România oferă un mediu de comunicare, administrare și evaluare în sistem electronic, oferind cursanților posibilitatea de a învăța împreună. Moodle este oferit gratis ca software open source (sub licență publică GNU) și poate fi instalat pe orice calculator care poate rula PHP și poate suporta o bază de date de tip SQL. Structura interfeței unui site Moodle este organizată în jurul cursurilor.

Platforma e-learning se bazează pe resurse și activități, iar principala resursă este reprezentată de curs, ce poate fi definit pe bază de lecții sau de activități săptămânale. Utilizatorii pot fi grupați în clase de utilizatori. Pentru fiecare dintre clase se pot acorda drepturi și se pot stabili permisiuni.

Moodle este proiectat pentru o abordare pedagogică modernă și anume construcționismului social, elevii învață cel mai bine atunci când interacționează cu materialul de învățare, materiale noi pentru alți elevi și comunică cu alți elevi despre material.

Putem afirma că diferența dintre o oră de curs tradițională și una în spiritul construcționismului social este similară cu diferența dintre o lectură și o conversație. Moodle nu implică necesitatea proiectării lecțiilor pe baza construcționismului social deși este optimizat pentru o astfel de metodă. Pentru realizarea cursurilor cu Moodle, profesorii au la dispoziție o mulțime de resurse și activități (directorul, forumul, lecția, glosarul, sondajul, teme, teste, etc).

Platforma educațională „*Platforma de e-learning pentru conceptul firmelor de exercițiu*” a fost configurată în conformitate cu necesitățile elevilor și din dorința de a îmbunătăți procesul educațional prin valorificarea principiilor de modelare a activității de instruire la adresa <https://colegiuleconomicdpm.moodle.ro>.

Platforma permite profesorului planificarea activităților de instruire, verificarea în timp real a utilizatorilor (dacă sunt sau nu conectați), comunicarea prin mesaje publice sau private cu elevii, lansarea de teste și calcularea automată a rezultatelor.

În captura de mai jos este prezentată prima pagină a platformei.

Cursurile, aplicațiile și testele pot fi accesate din meniurile de mai sus, sau accesând secțiunea cursuri aflată în meniul din stânga.

Un curs este organizat, de obicei, în format săptămânal sau pe topicuri, dar poate să conțină blocuri speciale care pot fi adăugate la pagina principală a cursului respectiv.

Aplicația oferă profesorului posibilitatea de a planifica evaluarea, la nivel de zi/oră/minut de începere și zi/oră/minut de terminare, iar în timp ce rezolvă testul, elevul știe cât timp mai are pentru rezolvarea lui. La expirarea timpului alocat testul va fi închis automat și sistemul va prezenta acestuia rezultatul obținut.

Platforma mai permite profesorului să creeze teste noi din întrebările altor teste alese de acesta.

Tipurile de întrebări care pot fi folosite pe platformă sunt:

- Potrivire;
- Grilă cu o varianta corectă;
- Grilă cu orice combinație de răspunsuri corecte;
- Ordonare de elemente;
- Adevărat / Fals;
- Completare de spații libere;
- De tip eseu

Avantajele pe care le oferă platforma se pot remarca doar în urma elaborării, implementării și utilizării cursurilor pentru orice disciplină școlară și în care se recomandă să fie integrate cât mai multe activități și resurse. Avantajele evidențiate în urma utilizării Moodle sunt atât din partea profesorului care propune elevilor săi cursuri atractive, cât și din partea elevilor, aceștia din urmă fiind încântați de învățarea prin e-learning și de tot ceea ce presupune aceasta. Poate că un dezavantaj care ar trebui menționat este timpul care trebuie alocat creării și elaborării cursurilor, însă faptul că un curs odată elaborat poate fi utilizat ori de câte ori apare această necesitate, diminuează

considerabil acest dezavantaj.

BIBLIOGRAFIE

1. Ursache, L., Văju, G., Donici, C., Herman Cosmin, Moodle-administrare-utilizare, evaluare, 2001.
2. Zamfir, G., Instruirea asistată de calculator în domeniul economic, Editura Infocrec, București, 2000.
3. <https://edu.moodle.ro>

ⁱ Mușata Dacia Bocoș – “Instruirea interactivă”

ⁱⁱ Cerghit Ioan – “Metode de învățământ”

ⁱⁱⁱ www.moodle.com

PREVENIREA ȘI COMBATerea VIOLENTEI LA NIVELUL CLASEI DE ELEVI – PROIECTAREA ACTIVITĂȚII

Prof. inv. primar Mărginean Adriana Lucia, Școala Gimnazială „Vasile Goldiș” Alba Iulia
Prof. inv. primar Mărginean Gheorghe Vasile, Școala Gimnazială „Vasile Goldiș” Alba Iulia

În ultima perioadă, societatea românească și cea internațională, organizațiile politice și cele civile, acordă o atenție sporită violenței școlare, în contextul în care teoria și practica educațională nu mai tolerează sub nici o formă violența asupra copiilor, nu mai găsește nici o scuză utilizării acesteia la orice nivel, oricare ar fi persoanele implicate. Fenomenul se manifestă pe diferite paliere/relații ce se găsesc/stabilesc între actorii prezenți în sistemul educațional: primar, gimnazial, liceal/elevi-elevi, profesori-elevi, elevi-părinți, profesori-părinți, alți actori din interiorul școlii și elevi.

Manifestarea unor comportamente inadecvate, jignitoare există, este prezentă în mediul școlar, cu mai mică sau mai mare intensitate. Violenta întâlnită la nivelul clasei poate îmbrăca mai multe forme: fizică (lovire, îmbrâncire, mușcături, zgârieturi), verbală (amenințări, etichetări, batjocură), sexuală (expresii triviale, gesturi sau chiar abuzuri) sau psihologică (țipete, insulte, batjocura, izolarea victimei, satirizarea, critica nefondată, răspândirea de zvonuri umilitoare și denigratoare, bârfa, amenințări). Se materializează în comportamente ostile, de excludere, umilire sau batjocură, chiar rănire, intimidare sau traumatizare.

În cele mai multe situații cei care devin obiectul violenței au următoarele caracteristici: sunt supra sau subponderali, prea înalți sau prea scunzi, sunt de rasă/ etnie/ religie diferite, sunt săraci sau bogați, învață foarte bine - sunt talentați și inteligenți sau dimpotrivă, prezintă dizabilități fizice, provin din familii dezorganizate etc. Pe termen lung, studiile precizează că la persoanele, copii sau adulți, supuse unor comportamente abuzive, care trăiesc într-un mediu în care se manifestă sub orice formă violența, pot apărea probleme emoționale, de comportament sau sociale, singurătate, depresie, anxietate, predispoziție la îmbolnăviri, stimă de sine scăzută, stres și chiar sinucidere.

De aceea, în activitatea la clasă acordăm o atenție sporită proiectării și derulării unor activități subordonate următoarelor obiective generale:

- Prevenirea și combaterea agresiunilor fizice, verbale sau de altă natură care se pot manifesta la nivelul clasei;
- Conștientizarea existenței problemei violenței în clasă de către elevi, părinți și cadre didactice;
- Consilierea psihologică și pedagogică a elevilor și a părinților aflați în situații dificile;
- Cunoașterea și aplicarea prevederilor Legii 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;

- Oferirea de alternative educaționale multiple și atractive pentru petrecerea timpului liber prin participarea la activități extracurriculare.

Planificarea unor activități menite a preveni și reduce comportamentele agresive în care să fie implicați toți factorii ce contribuie la creșterea și educarea copiilor devine foarte necesară, chiar dacă vizează doar colectivul de elevi al unei clase, în cazul nostru clasa a II-a D Step by Step. Planul ce îl vom prezenta este întocmit pentru anul școlar 2017-2018, cuprinde activitățile ce vizează tematica menită a preveni/combate violența, este parte a programului general al activităților educative curriculare și extracurriculare al clasei și se subordonează politicii educaționale a școlii.

Nr. crt.	Activități/Acțiuni/Măsuri	Scop/obiective specifice	Responsabili/Parteneri	Termen	Evaluare
1.	Sedință cu părinții de la nivelul clasei: ▪ Prezentarea ROI al școlii; ▪ Aplicarea unor chestionare ce vizează violența; ▪ Discutarea și reînnoirea parteneriatului școală-familie	• Asigurarea unei comunicări eficiente cu părinții elevilor; • Identificarea formelor de violență ce se manifestă la nivelul clasei; • Informarea părinților cu privire la măsurile prevăzute în Regulamentul de ordine interioară pentru prevenirea și combaterea actelor de violență; • Implicarea părinților în acțiuni de reducere și prevenire a comportamentelor agresive; • Reactualizarea parteneriatului între școală și părinții elevilor.	Învățătorii clasei Președintele Comitetului de părinți al clasei	Septembrie 2017	• Extras din ROI • Centralizatorul realizat în urma administrării chestionarelor • Procesul verbal al ședinței cu părinții • Parteneriat școală-familie “Împreună vom reuși!”
2.	Conferință cu părinții , tema “Fenomenul bullying, partea vizibilă și invizibilă a violenței”	• Prezentarea formelor de manifestare a bullying-ului la nivelul colectivului de elevi și modalităților de diminua/eliminare.	Învățătorii clasei	Octombrie 2017	• Referat: “Fenomenul bullying, partea vizibilă și invizibilă a violenței”
3.	Elaborarea și derularea unor planuri/programe de asistență individualizată pentru elevii implicați în cazuri de violență	• Conștientizarea urmărilor actelor de violență asupra propriei persoane și asupra celorlalți colegi, cadre didactice, părinți, prieteni etc.; • Prevenirea apariției dispozițiilor afective negative; • Creșterea stimei de sine; • Controlarea impulsurilor violente; • Autoevaluarea propriului comportament.	Învățătorii clasei	De câte ori este necesar, an școlar 2017-2018	• Planuri de intervenție individualizată

Bibliografie:

- Iosifescu, Ș., *Management educațional pentru instituțiile de învățământ*, Ministerul Educației și Cercetării, București, 2001.
- Șchiopu, Z., Verza, E., *Psihologia vârstelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995.
- Tepelea, A. (coord.), *Managementul confl ictului*, Ministerul Educației și Cercetării. Consiliul Național pentru Pregătirea Profesorilor, 2001.
- Ulrich, L., (coord.), *Violența în școală. Metode de intervenție. Ghid de bune practici*, Programul Matra KAP al Ambasadei Regatului Țărilor de Jos, Editura Atelier Didactic, București, 2007.

CĂRȚILE ȘI COPIII LA DIFERITE VÂRSTE

Prof. înv. preșc. Morar Cristina Adriana, G.P.N Cionești
Liceul Tehnologic „Țara Moților” Albac

Cartea este foarte importantă în viața copilului. Ea este o comoară fără preț, este îndrumătorul care face copilul să se bucure, să râdă și să plângă. O carte îl trimite la alte cărți și toate împreună formează bază puternică și de durată a culturii unui copil. Cartea, nu doar dezvoltă vocabularul, ci ea ne face să fim mai buni, ne ajută să trecem mai ușor peste greutățile vieții, ne întărește prin exemplele pozitive ale personajelor.

În cărți, generații de copii au descoperit o lume fascinantă care le-a fermecat copilăria și i-a făcut să viseze frumos, să își imagineze că sunt niște pitici, ieduți, prinți și prințese sau.... Din păcate, din ce în ce mai mult, locul cărților a fost luat de tot felul de alte mijloace de informare și destindere. Stresul de zi cu zi ne afectează viața și funcționarea noastră ca indivizi la toate nivelurile. Pe nesimțite acest lucru aduce consecințe neplăcute și asupra modului în care ne educăm copiii; dacă înaintea se petrecea mai mult timp alături de ei, acum parcă timpul ne a dat în urmărite și tot alergăm ”neștiind unde, de cine urmăriți, de ce și până unde...!”

Povestirea, lectura și imaginile care le însoțesc rămân una din cele mai intense, mai educative, mai răspândite activități pentru copilul preșcolar, dar și pentru cel antepreșcolar. La grădiniță, educatoarea le stârnește curiozitatea copiilor în ceea ce privește cărțile, poveștile și lectura. Povestirea este una dintre cele mai îndrăgite activități dirijate din grădiniță care satisface nevoia de cunoaștere și de afectivitate a copiilor, le stimulează imaginația și le creează cadru optim de comunicare. Povestirile educatoarei contribuie totodată la familiarizarea copiilor cu structura limbii, cu bogăția și expresivitatea ei; își însușesc cuvinte și expresii noi, plastice, construcții ritmate și rimate, zicale, proverbe și structuri gramaticale corecte. Cu cât copilul se apropie mai devreme de lectură, cu atât mai importante și mai durabile vor fi efectele ei în domeniul limbajului, al comunicării, al comportamentului și al socializării lui. Trăind într-o lume contemporană dominată de tehnologii moderne, copilul epocii noastre este mai mult un copil al mass-media și mai puțin un copil al cărții. Televizorul, calculatorul, tableta, telefonul, jocurile video sunt cele care au „furat” interesul copiilor și chiar al adulților pentru a citi o carte. Grădinița și școala, au menirea de a forma un ascultător competent, dar și un cititor care să-și formeze gustul propriu pentru lectură, astfel încât să fie un cititor activ pe tot parcursul vieții. De aceea, poveștile, cărțile cu povești, trebuie să devină prietenii copilului de la cea mai fragedă vârstă. Cu ajutorul acestora, copiii intră în lumea cunoașterii, a curiozităților, descoperă realitatea înconjurătoare, descoperă lumea.

Poveștile reprezintă un mijloc de cunoaștere care le creează copiilor trăiri contradictorii, prin intermediul lor ei putând experimenta sentimente de iubire, ură, teamă, fericire, tristețe sau pot asista la confruntarea dintre bine și rău. Aceste redări ale sentimentelor sunt uneori greu de înțeles la vârsta preșcolară, însă tocmai acesta este rolul poveștilor în grădiniță, ele îmbogățind viața afectivă a copiilor, oferindu-le oportunitatea, prin intermediul lecturii, de a experimenta, alături de personajele prezentate, diverse circumstanțe desfășurate în cele mai diverse ipostaze.

În continuare permiteți-mi să ofer câteva sugestii pe care e bine să la aveți la îndemână pentru a încerca să apropiați copilul de carte.

În funcție de vârsta copilului puteți răsfoi cartea și să comentați împreună imaginile sau să citiți câte un paragraf la fiecare răsfoire. După ce ați terminat de parcurs cartea încercați să comentați conținutul acesteia, întrebați-l care au fost pasajele lui preferate, ilustrațiile care i-au plăcut cel mai mult sau ce personaje i-au plăcut ori nu. Aceste discuții îl ajută pe copil să își dezvolte simțul de observație, imaginația și simțul critic. Dacă are un personaj preferat în mod deosebit (și dvs. îl agreeți și vreți să-l apropiați mai mult copilului), veți putea să îl căutați în cărțile pentru copii sau în multitudinea de fișe de ne internet.

Jocul cu subiect din povești este puțin mai pretențios decât alte tipuri de joc deoarece pentru acest tip de joc, este nevoie să se creeze o atmosferă specifică poveștii alese; atmosfera specifică se creează dacă se folosesc în joc piese vestimentare care să semene cât mai mult cu cele ale personajelor văzute de copil în ilustrații/imagini (se poate folosi un batic roșu pentru Scufița Roșie, o pelerină și o coroniță pentru prinț, șapte bostani/cartofi/castraveți/cilindri din lemn numerotați pentru cei șapte pitici, etc)

Chiar dacă vă aflați la cumpărături, la plimbare, în parcul de joacă, puteți aminti –în treacă– de câte un personaj din povestea pe care i-ați citit-o cel mai curând: fetița de acolo are părul negru ca și al Albei ca Zăpada, hai să cumpărăm căpșuni/cireșe roșii ca și buzele Albei ca Zăpada, tu ești o fetiță hărnicuță întocmai ca și fata moșneagului, trebuie să fim ascultători de părinți ca să nu pățim ca și Scufița Roșie care după cum știm din poveste nu a ascultat de sfatul mamei ei, etc.

Ca și moment de delectare sau de amuzament, din jurul vârstei de 4 ani se pot purta cu copilul tot felul de discuții despre personajele cu care a făcut cunoștință din diferite povești, urmând ca apoi în jurul vârstei de 6 ani chiar să amestecați (intenționat) personajele și întâmplările între ele, amuzându-vă împreună! De exemplu: „Ce ar fi discutat Alba ca Zăpada dacă s-ar fi întâlnit cu Scufița Roșie? Dar cu Cenușăreasa?”, „Ce s-ar fi întâmplat dacă mama vitregă ar fi dat mărul cel otrăvit să-l mănânce unul dintre ieduți? Ce ar fi discutat lupul dacă s-ar fi întâlnit cu vânătorul în pădure înainte de a o întâlni pe Scufița Roșie?”

Din cărțile de colorat cu personaje cunoscute de copii se pot da copilului spre colorare aceste personaje, pentru a fi colorate conform cu ilustrațiile din povestea ilustrată sau pentru a fi colorate cu alte culori (alese de el sau sugerate de adult); dacă Scufița Roșie e îmbrăcată cu roșu, copilului i se va sugera să o coloreze în culorile hainelor Albei ca Zăpada. Pentru copil va fi foarte distractiv, dar și instructiv și motivant deoarece va învăța că nu tot timpul trebuie să fi fixat între niște limite sau granițe, iar creativitatea poate să zboare frumos și departe în funcție de fiecare.....!

În unele povești există cântece, în altele sunt folosite onomatopee, mișcări, gesturi; copiii trebuie îndemnați și încurajați să fredoneze și să exerseze pentru că așa trăiesc și ei povestea, sentimentele personajelor pe care le întruchiează.

Indiferent după ce criteriu ar fi alese cărțile, fie că sunt citite înainte de culcare, în timpul zilei, de către părinți, bunici sau educatoare, sau alt membru al familiei, consider că este importantă atât calitatea textului, cât și a imaginilor prezentate. Eu pledez pentru respectarea textului original al poveștilor; adaptările de multe ori conținând uneori cuvinte nepotrivite textului sau vârstei copiilor cărora se adresează. Atunci când alegem o carte, fie că este pentru copilul nostru sau pentru cei de la grădiniță, să ne gândim la faptul că rolul cărții este de a le dezvolta imaginația, creativitate, darul oratoriei, un limbaj bogat și nuanțat, încrederea în propria persoană, în cei din jur și chiar spiritul umorist/teatral!

În librării, pe internet și la chioșcurile de difuzare a presei asistăm la o explozie de cărți și reviste destinate copiilor, unele cu un caracter educativ ridicat, altele cu atribute îndoielnice. Datoria noastră, ca educatoare este de știi cum să le alegem pe cele care să ajute copiii să își dezvolte un caracter pozitiv, dar mai ales să știm cum să le insuflăm dragostea față de povești și lectură, în general, începând de la o vârstă fragedă.

BIBLIOGRAFIE

1. Dumitrana Magdalena, *Educarea limbajului în învățământul preșcolar, volumul I-Comunicarea orală*.
2. Cucinic Constanța, *În căsuța cu povești*, Editura Aramis, 2004.
3. www.didactic.ro

JOCURI DE IMPROVIZAȚIE MUZICALĂ ÎN ACTIVITĂȚILE CU PREȘCOLARI

Prof. inv. preșc. Balea Livia-Valentina, Școala Gimnazială „Avram Iancu” Abrud

Educația muzicală este o componentă de bază a educației estetice și creative. Ea contribuie la formarea unei personalități armonioase, creative și sensibile, capabile să comunice cu semenii. În activitățile de educație muzicală din grădiniță se acordă foarte mare atenție interpretării vocale a cântecelor; se întâmplă astfel datorită lipsei de instrumente muzicale care sunt procurate, de regulă, doar prin efortul personal al cadrului didactic, dar și datorită faptului că tehnica actuală a înlocuit utilizarea lor prin intermediul calculatorului și internetului.

Copiii se implică într-o joacă muzicală ghidată de educatoare și învață să se bucure de sunete care sunt emise de o tamburină, un clinchet de clopoțel, de un negativ al unui cântecel sau de instrumente pe care educatoarea sau ei înșiși le creează, improvizează. Aceste instrumente de percuție sunt confecționate din materiale la liberă alegere sau reciclate (cutii, sticle, bețe, semințe, bile, pietricele, nisip și altele) în funcție de creativitatea copiilor și a celei care îi îndrumă sau pot fi achiziționate din magazin. Ele se folosesc pentru a crea și recrea, pentru a reda și reproduce diferite ritmuri. Grădinița dezvoltă copilul din mai multe perspective, astfel că muzica vine în sprijinul activităților instructiv-educative prin multitudinea de metode și mijloace pe care le propune, contribuind la dezvoltarea inteligenței verbale și ritmice, auditive și kinestezice, ritmice și raționale.

Improvizatia muzicală presupune eliberarea muzicii din noi înșine în mod spontan. Aceste metode oferă oportunitatea de a le folosi în orice loc și moment. Copiii sau adulții care vor să încerce acest tip de educație ascultă o melodie și exprimă ceea ce simt prin mișcare, conectând astfel muzica la mișcări, corp și minte. Metoda dezvoltă creativitatea, coordonarea, concentrarea, facilitează înțelegerea muzicii și a conceptelor din spatele ei. Improvizatia muzicală pune copilul în situația plăcută de a-și etala latura creatoare și artistică prin mișcări diferite pentru redarea ritmului și a stărilor emoționale pe care muzica le generează. De asemenea, activitățile din această categorie se organizează în grup și favorizează schimburile sociale, cooperarea, capacitatea de adaptare, imitare și integrare. Această metodă pune accentul pe legătura esențială dintre mișcarea corporală și muzicalitate. (Anne-Claire Rey-Bellet, profesor de ritmică la Institut Jaques-Dalcroze Geneva).

Prin natura sa, improvizația este comparabilă cu jocul. „Orice zestre muzicală intră într-o egalitate totală, iar educația muzicală este orizontul liber să valorifice imaginația și creativitatea copilului și adolescentului pe psihologia vremii sale” (C. Rîpa). Un plus care se acordă improvizației derivă din faptul că este necesară în programele de educație a copiilor cu cerințe educaționale speciale, pentru copiii cu probleme de învățare sau dificultăți de adaptare în grup.

În grădiniță se pot introduce cântece specifice temei zilei, săptămânii, din folclor sau create. Preșcolarul mic, și nu numai el, se mișcă încontinuu. Muzica îi satisface această nevoie permanentă de mișcare. Pentru copii, muzica și mișcarea corporală sunt două dimensiuni inseparabile, în cea mai firească și necesară relaționare. El asociază versurilor mișcări într-un mod natural și firesc. Copiii vor explora înainte de toate corpul lor, relația cu ceilalți, spațiul, sunetele, instrumentele, muzica, ritmul, melodia, armonia, timbrul sau forma, elemente muzicale de bază, combinând elemente precum cântecul, dansul, poezia și folosirea instrumentelor de percuție (clopoței, triangluri, clave, tamburine, castaniete etc).

Prezentarea jocurilor muzicale pe bază de improvizație va respecta următoarea structură: obiectivul fundamental, instrumente și/ sau materiale necesare, durata, modul de desfășurare.

Dintre jocurile care se pot desfășura cu preșcolarii putem exemplifica câteva în cele ce urmează:

„Salata de fructe muzicale”

Scop: sistematizarea și aplicarea în practica muzicală a cunoștințelor referitoare la duratele sunetelor.

Instrumente și materiale necesare: tobă mică, bețe, tamburină, maracas, xilofon și alte instrumente de percuție, jetoane ilustrând fructe.

Durata: 10-15 minute.

Mod de desfășurare:

Copiii sunt așezați în semicerc. Educatoarea propune ca formulele ritmice ce se pot cânta pe 1 timp să fie asociate cu denumiri de fructe astfel: la prima pronunțare copiii vor marca cu bătaii din palme fiecare timp. După ce copiii stăpânesc destul de bine acest procedeu se trece la marcarea prin bătaii din palme a formulelor ritmice asociate cu denumirile fructelor. În etapa următoare se va exersa folosindu-se instrumentele muzicale. În acest mod, copiii deduc faptul că unele instrumente muzicale sunt mai potrivite pentru a reda durata de pătrime (măr), iar altele pe cea de șaisprezecime (căp-șu-ni-că). Copiii extrag ideea conform căreia sunetele cu durate mai mari sunt cântate cu instrumente mai sonore (tamburină, tobă), iar cele cu o durată mai mică de instrumente mai puțin sonore, dar mai ușor de mânuit (maracas, bețe, xilofon).

După ce copiii și-au clarificat și și-au însușit formulele ritmice vor fi împărțiți în echipe de 4-5 membrii. Educatoarea precizează sarcina de lucru și criteriile de evaluare a produselor artistice obținute în funcție de: varietatea jetoanelor cu fructe alese, de complexitatea temei, cooperarea între membrii echipei, respectarea regulilor stabilite). Fiecare echipă se îndreaptă spre un loc în care să poată să desfășoare jocul, adică să creeze propria *salată de fructe*. Se pot așeza pe covor sau la masă.

Fiecare își alege 1 – 2 jetoane și intuiește care instrument se potrivește pentru a marca durata și ritmul (în funcție de numărul de silabe, cuvinte cu 1-2 silabe pretind folosirea instrumentelor mai agile, pentru cele cu 3-4 silabe copiii aleg instrumente sonore).

Înainte de a prezenta *salata* fiecare echipă își pregătește „rețeta”, exersând adăugarea fiecărui „ingredient”.

Salata de fructe poate fi servită celorlalți când e bine pregătită.

Se evaluează fiecare *salată* în parte conform criteriilor enunțate inițial.

„La spectacol”

*Scop:*intuirea mesajului muzical și redarea prin mișcări , imagini, pe o melodie dată.

Durata: 10-15 minute.

Mod de desfășurare:

Grupa se împarte în trei echipe: prima echipă inventează și cântă o melodie, a doua echipă redă muzica prin mimică, iar a treia echipă realizează un desen.

Împletirea acestor metode cu jocurile ritmice din folclorul copiilor, nu poate duce decât la realizarea, într-un mod plăcut, dar și educativ a obiectivelor urmărite în educația muzicală: însușirea deprinderilor specifice de cânt (ținuta corporală, respirație, emisie, dicție)și a elementelor de limbaj muzical (ritm, melodie, nuanțe). În toate cântecele învățate, trebuie respectate două condiții: emisie clară și intonație exactă. Astfel, pentru corecția unor defecte de pronunție, pot fi utilizate jocuri de imitare a glasului animalelor, al instrumentelor, a fenomenelor ale naturii sau versuri scandate.

Muzica educă vocea și auzul, oferă prilej de mișcare, iar improvizația reunește toate aceste elementele oferind libertate de creație și exprimare artistică celui care o practică.

Bibliografie:

1.Popa. C, (coordonator), Muntean, L. - Articol „Improvizația în activitățile de educație muzicală la preșcolarii”, în „ Repere psihopedagogice și metodice actuale în curriculum preșcolar”, 2014,

Editura Didactică și Pedagogică, București, p. 211, 212;

2. Rîpa, C.,(2010), *O nouă viziune a educației muzicale*, Tehnologii informatice și de comunicație în domeniul muzical, 1/2010, Editura Media Musica a Academiei de Muzică „Gheorghe Dima”, Cluj- Napoca”, p. 5;

3. <https://www1.agerpres.ro/ots/2015/10/13/ritm-muzica-miscare-ateliere-de-initiere-si-improvizatie-muzicala-pentru-copii-11-24-12>

4. <https://roatamare.com/2015/08/21/metodele-de-educatie-muzicala-dalcroze-orff-in-romania/>

5. <http://www.asociatia-profesorilor.ro/valorificarea-educatiei-muzicale-in-dezvoltarea-personalitatii-si-a-creativitatii-elevilor-prin-joc-muzical-si-improvizatii-muzicale.html> .

AUTOEDUCAȚIA

Prof. înv. preșc. Runcan Andreea, GPN Cristeștii-Ciceului, jud. Bistrița Năsăud

Ideea necesității de a învăța în permanență, de autoinstruire și autoeducare este confirmată din cele mai vechi timpuri, fiind întâlnită încă din antichitate la greci și romani, iar mai târziu scrisă în Coran de către arabi ca obligație religioasă. Proverbele populare, precum „*Omul toată viața învață*”, maximele latinești: „*Ne discere cessa*” („Nu înceta să înveți”) ori cugetările celebre: „*Tota vita schola est*”, „Întreaga viață este o școală” (J.A.Comenius) atestă universalitatea și existența milenară a conceptului.

Cuvântul „autoeducație”, provenit din grecescul „autos” („însuși”) și latinescul „educatio” („educație”) este o activitate pe care orice individ o desfășoară conștient pentru formarea sau desăvârșirea propriei persoane. El este atât subiect cât și obiect al educației, asupra lui aplicându-se toate influențele. Autoeducația presupune autocunoaștere, autostăpânire, autoconducere.

A învăța să înveți și a dori să te perfecționezi continuu sunt cerințe ale educației permanente, prin care omul contemporan învață să fie el însuși, receptiv la schimbări, capabil să le anticipeze și să se adapteze la ele, oferindu-se ca participant la progresul social prin autonomia sa intelectuală și moral -civică.

Prin autoeducație omul dobândește conștiința identității de sine. Se caută pe sine, se cunoaște, se identifică și se evaluează. Prin autoeducație individul se modelează pe sine în plan cognitiv, afectiv, volitiv, atitudinal, se construiește pe sine dezvoltându-și calitățile și corectându-și defectele.

A.Barna declara că „autoeducația poate fi definită ca fiind activitatea ființei umane desfășurată în scopul perfecționării propriei personalități”.

Paul Popescu Neveanu în Dicționar de psihologie definește autoeducația ca „proces de formare a propriei personalități și conduce conform unor modele și cerințe în baza unor eforturi personale”.

Pentru secolul nostru, instruirea continuă și implicit autoinstruirea au devenit cerințe fundamentale ale societății, determinate de creșterea exponențială a informațiilor și de uzura accelerată a acestora, de mobilitatea profesiilor, de progresele extraordinare ale științei, tehnicii, tehnologiei și mijloacelor de informație, de dinamismul vieții economice și sociale, de democratizarea învățământului, de creșterea nivelului de aspirație spre cultură și educație, de folosirea cât mai plăcută și utilă a timpului liber. Autoeducația este o activitate conștientă, planificată și sistematică desfășurată de ființa umană asupra sa, cu scopul autoperfecționării sau formării noilor trăsături ale propriei personalități necesare în prezent și în viitor, A.G.Kovaleov.

Autoeducația reprezintă o direcție de evoluție a activității de formare-dezvoltare a personalității umane care implică transformarea obiectului educației în subiect al educației, capabil de autoevaluare și de autoproiectare pedagogică. Definirea autoeducației, la nivelul unui concept pedagogic fundamental, presupune înțelegerea funcției și structurii specifice activității de (auto)formare-(auto)dezvoltare a personalității umane. Funcția principală a autoeducației angajează

transformarea obiectului educației în subiect al educației în urma unui proces care implică valorificarea unui ansamblu de acțiuni educaționale, proiectate și realizate permanent la un nivel calitativ superior, într-o perioadă de timp determinată.

Bibliografie

- ♦Elena Macavei-Pedagogie, Teoria educației, vol.II, Editura Aramis,2002;
- ♦Andrei Barna - Autoeducație, Probleme teoretice și metodologice, Editura Didactică și Pedagogică,1995.

PARTENERIATUL - INSTRUMENT DE COMUNICARE EXTERNĂ

Profesor drd. Ing. Ruscă Marcel, Colegiul Economic Dionisie Pop Marțian Alba Iulia

Parteneriatul este definit ca relație între două sau mai multe părți, având scopuri compatibile și care au agreeat să lucreze împreună pentru un anumit obiectiv și/sau pentru o anumită perioadă de timp.

O relație deschisă, de parteneriat, va ușura fluxul de informații în ambele sensuri. Inițiatorul acestei relații trebuie să fie instituția administrativă, care are obligația să caute modelele dintre cele mai eficiente și specifice pentru realizarea feed-back-ului și pentru cunoașterea resurselor locale.

Parteneriatele reprezintă un avantaj pentru antreprenori și în același timp o strategie de creștere ce poate fi adoptată de orice organizație. Oportunitățile de parteneriate reciproc avantajoase variază de la contracte de producție, la proiecte de cercetare și promovare comune, în țară sau peste hotare, ori la parteneriate media prin care un anumit tip de eveniment poate căpăta expunere pe anumite canale de promovare.

Încheierea de parteneriate este cu adevărat un catalizator al energiilor manageriale / antreprenoriale, dar și o activitate ce presupune eforturi permanente, dedicare, empatie și talentul de a lucra cu oamenii.

Buna funcționare a comunicațiilor facilitează administrarea și controlul proceselor de prestare, al operațiilor din care se compun diferitele procese și are un impact puternic asupra comportamentului participanților, a eficienței și oportunității în interacțiunile cu cele mai diverse categorii de cetățeni.

Comunicarea externă - cuprinde relațiile firmei cu piața, cu furnizorii, clienți, foruri ierarhice. Organizația acționează într-un mediu economic, social și politic, stabilește relații și comunica permanent cu partenerii săi exteriori. Formele de comunicare cu acești parteneri externi sunt variate: comunicarea financiară, comunicarea de marketing, comunicarea cu concurenții, relațiile publice, vânzarea sau negocierea.

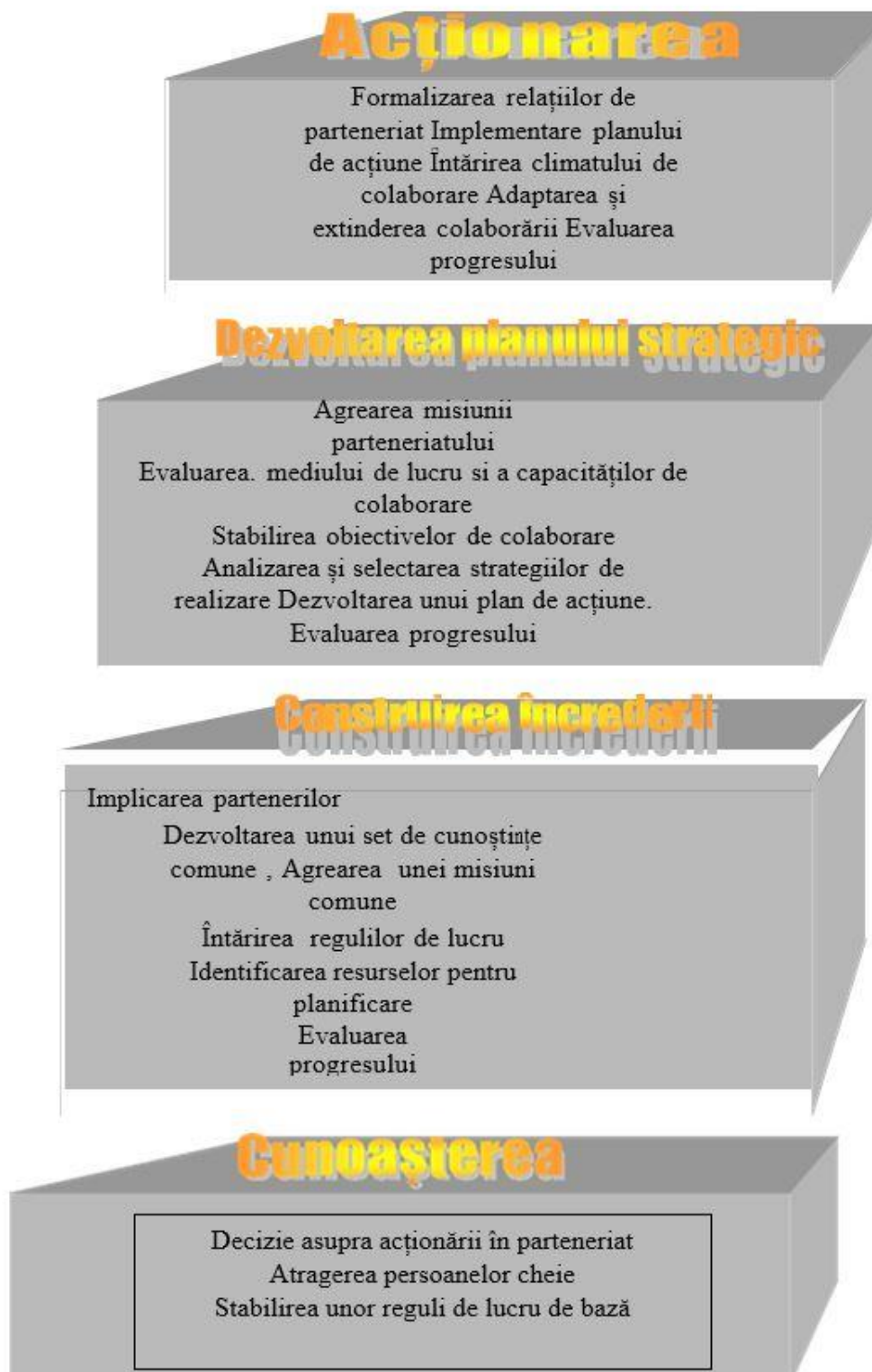
Societatea își bazează existența pe comunicare și informația împărtășită, ca și pe interacțiunea dintre indivizi. Relaționarea și comunicarea dintre indivizi și dintre organizații dezvoltă parteneriate. Întâlnim o serie de beneficii provenite de pe urma dezvoltării de parteneriate dintre care amintim:

- Acces la anumite resurse, împărțirea de resurse sau o mai bună utilizare a unor resurse limitate (spațiu, echipamente, oameni, etc),
- Promovează schimbul de informație,
- Poate fi singura cale de acces la finanțare pentru unele organizații sau comunități mai mici,
- Mai multă eficiență în furnizarea de servicii prin evitarea duplicării sau suprapunerii mai multor organizații,
- Acționează cu mai multă forță în activități de influențare,
- Dezvoltă soluții creative datorită faptului că aduce perspective diferite ale partenerilor,
- Împărtășirea de cunoștințe, idei, experiență,

- Livrarea unui program sau serviciu mai complex care nu ar fi putut realizat de unul singur,
- Crește și întărește capacitatea organizațiilor,
- Asigură o transparență și responsabilizare mai mare,
- Promovează sustenabilitatea sau supraviețuirea unei organizații sau a unei inițiative,

Parteneriatul prin avantajele pe care le oferă, este privit în numeroase țări ca o modalitate eficientă pentru dezvoltare. Cadrul legal, mediul politic și social nepotrivite pentru dezvoltarea unor astfel de proiecte, constituie încă bariere importante pentru numeroase alte țări.

Fig.1 Etapele dezvoltării unui parteneriat

Pașii esențiali în crearea unui parteneriat

Clarificați-vă scopurile proprii în formarea unui parteneriat.

Informați-vă ce se întâmplă deja în domeniul respectiv de activitate, cine ce este și cine ar putea devenii partener sau s-ar putea implica în alte feluri.

Este necesar să petreceți timp pentru a cunoaște partenerii viitori.

Trebuie înțeles parteneriatul ca un proces de formare a relațiilor pentru realizarea unor lucruri, nu doar ca la o structură..

Dați naștere unui workshop cu partenerii pentru dezvoltarea unei viziuni împărtășite și planificați acest proces, construiți sarcini și proiecte pentru a vedea atingerii scopurilor.

Verificați dacă aveți neapărat nevoie un parteneriat sau de un alt tip de alianță.

Stabiliți aranjamente intermediare de luare a deciziilor.

Stabiliți o structură precisă după ce în prealabil cunoașteți clar ceea ce încercați să realizați, apoi dezvoltați un acord de parteneriat sau dacă este oportun o structură.

Respectați diferitele tipuri de personalitate ale celor implicați și stilurile lor diferite de comunicare.

Utilizați un mix de metode de comunicare, inclusiv electronică, dacă este posibil.

Organizați sarcini și proiecte cu ajutorul unui lider pentru fiecare grup de lucru.

Dezvoltați un plan care să cuprindă proiectele, costurile esențiale și salariale, finanțarea și structura.

Fiți pregătit pentru rezolvarea conflictelor între parteneri, pentru aceasta este nevoie să vă concentrați asupra rezultatelor, dar și asupra climatului de comunicare.

Aproape tot timpul există mai mult de o singură modalitate de a obține ceea ce se dorește.

Priviți atât înspre exterior cât și înspre interior.

Practicați implicarea pe care o solicitați și altor organizații.

Bariere și provocări în construirea de parteneriate

Incertitudine față de implicarea celorlalți și lipsa de încredere,

Teama de a pierde o identitate distinctă,

Inegalități inacceptabile de putere și control,

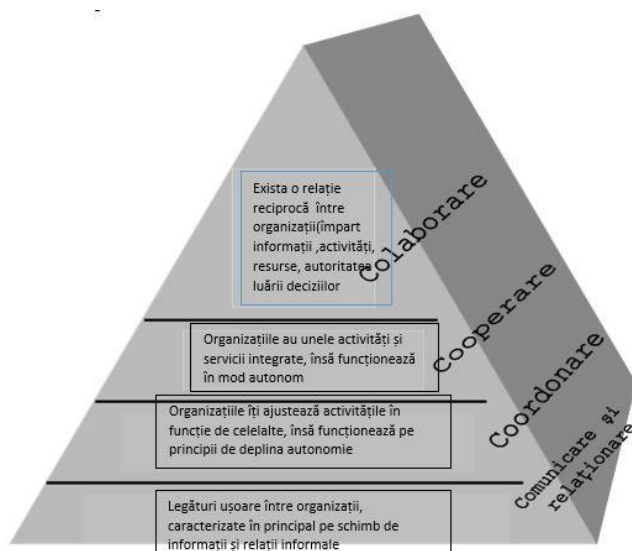
Incapacitatea de a recunoaște diferite tipuri de personalitate și stiluri de comunicare,

Absența clarității în ceea ce privește rolurile, responsabilitățile și conducerea,

Incertitudine în ceea ce privește natura și stilul implicării – prin reprezentare sau participare,

Durata optimă necesară pentru dezvoltarea de relații și planuri fezabile.

Fig.2 Nivelurile parteneriatelor

Bibliografie

- 1.Chiciudean, I., Gestionarea imaginii în procesul comunicării; Ed. Licorna, 2000
- 2.Stavre, I., Tehnici în crearea de imagine; Ed. SNSPA; 2001

CEI ȘAPTE ANI DE ACASĂ AI COPILULUI - OGLINDA PERSONALITĂȚII PĂRINȚILOR

Prof. inv. primar Suciu Doina, Liceul cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș

„Sădește un gând și vei culege o acțiune; Sădește o acțiune și vei culege un obicei; Sădește un obicei și vei culege un caracter; Sădește un caracter și vei culege un destin.” Samuel Smiles

Cei șapte ani de acasă sunt esențiali pentru dezvoltarea ulterioară a copiilor noștri. Profesia și calitatea vieții lor sunt determinate de educația copiilor din timpul copilăriei. Aici, părintele este actorul principal. Se știe că în copilul nostru găsim un bun imitator al părintelui. Noi suntem cel mai bun exemplu pentru ei. De aceea, ceea mai bună și mai corectă cale de a stabili anumite așteptări pentru copii este să fim exemple de valori pentru ei, apoi să le observăm cu răbdare eforturile lor de a le aplica. Strădania copilului trebuie răsplătită pentru a-l ajuta să-și câștige încrederea în sine. Încrederea, răbdarea, responsabilitatea, empatia, toate trebuie sădite și cultivate înainte de a trece pragul școlii.

Încrederea joacă un rol important în primii ani de viața ai copilului. Câștigând încrederea în cei din jur, se pune piatra de temelie pentru felul în care copilul îi va trata pe cei cu care, mai târziu, va interacționa. În lipsa capacității de a avea încredere în ceilalți, copilului îi va fi greu să se simtă stăpân pe sine, să socializeze și să progreseze.

Răbdarea: Este adevărat că lucrurile bune se întâmplă celor care știu să aștepte. Copiii care învață să aibă răbdare sunt capabili să persevereze și au mai multe șanse de succes. Vrei să-ți ajuti copilul în cursul dezvoltării lui? Atunci *nu uita* că, oricât ar fi de mic, copilul te urmărește și cu orice greșeală a ta îi vei da un exemplu negativ.

Empatia este cheia către dezvoltarea competenței sociale a unei persoane. Pentru a avea succes în relațiile interumane, trebuie să înveți să-ți dai seama de sentimentele persoanei cu care interacționezi și să-i răspunzi corespunzător. Copiii sunt capabili de a se pune în locul altcuiva doar după vârsta de 5 ani. Până la aceasta vârstă, ei sunt incapabil să vadă lucrurile din perspectiva altcuiva, diferită de cea personală. Însă sunt multe lucruri care-l pot ajuta pe copil să-și dezvolte empatia. De exemplu, jocul de rol sau scenetele.

Cum putem încuraja un copil care nu are încredere în el? Dacă aveți un copil care se subapreciază și are o percepție negativă asupra propriei persoane, atunci scoateți în evidență calitățile sale, caracteristici ale aspectului fizic, calități morale. Copilul are o imagine despre sine așa cum este văzut de către ceilalți. De aceea nu este permis să i se spună copilului direct: „Tu nu știi!”. Chiar dacă greșește, trebuie să îl corectăm ajutându-l cu exemple pozitive, nu să-l descurajăm. Să-i dăm a doua șansă ajutându-l să încerce din nou. Încurajați reușitele copilului, dar să nu exagerăm căzând în cealaltă extremă, spunându-i: „Ești cel mai talentat copil...”.

Răbdare și iar răbdare: Nu te lăsa cuprins de furie și nu-ți pierde cumpătul! Chiar dacă o palmă dată copilului tău te face să te simți mai bine, acest gest nu are niciun rol educativ. Dimpotrivă, copilul va învăța că autoritatea o deține cel care are forța fizică mai mare și nu va ezita să fie agresiv în viitor cu copiii mai mici.

Responsabilitatea: Aceasta înseamnă că trebuie să ne gândim la mici sarcini pe care să le dăm copilului, sarcini ce pot fi realizate cu succes. Îndeplinirea lor va duce, mai târziu, la câștigarea încrederii în sine.

Bibliografie:

1. Vrășmaș, Ecaterina Adina, *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002
2. Păun Emil, Iucu Romița, *Educația preșcolară în România*, Polirom, București, 2002

SĂNĂTATEA – O PERFORMANȚĂ?

Prof. Turcu Iuliana, Școala Gimnazială "Vasile Goldiș" Alba Iulia

În mod tradițional, oamenii au definit sănătatea în diferite moduri. O persoană de conducere cu structură athletică va spune că sănătatea înseamnă practicarea cu regularitate a unui complex de exerciții și asigurarea unor mese pregătite cu atenție pentru menținerea unei greutate normale și a unei condiții fizice bune. Un medic va considera sănătatea ca fiind absența bolii. Un psiholog va argumenta că sănătatea include capacitatea de soluționare a problemelor emoționale și a traumelor. Totuși, majoritatea specialiștilor privesc aceste definiții cât și altele referitoare la sănătate ca fiind incomplete. În conformitate cu acești specialiști, prevenția și tratamentul problemelor de sănătate necesită o definiție apropiată conceptului de sănătate.

Punctul de vedere modern este acela că, **sănătatea** are câteva dimensiuni: – **emoțională, intelectuală, fizică, socială și spirituală**, fiecare dintre acestea contribuind la condiția de bunăstare a unei persoane. Pentru menținerea unei sănătăți bune, o persoană trebuie să-și examineze fiecare din aceste dimensiuni și să se orienteze în sensul în care i se permite nu doar să trăiască o perioadă lungă de timp, ci de asemenea să se bucure de viață pe de-a-ntregul.

În urma celor mai multe cercetări s-a ajuns la concluzia că pentru viața rațională pe care trebuie să o ducă tineretul anumiți factori sunt implicați, și anume, dragostea pentru mișcare, un regim igienic de viață și o alimentație corespunzătoare, aceștia fiind definitorii pentru sănătatea omului.

De altfel, Organizația Mondială a Sănătății definește starea de sănătate ca: „*bunăstarea fizică și mentală a individului și colectivității*”.

Și luând în considerație definiția dată de Organizația Mondială a Sănătății încercăm să tratăm mai întâi factorii care ajută la păstrarea bunăstării fizice.

Exercițiile fizice și sportul în asociere cu factorii naturali de mediu reprezintă mijloace indispensabile unei dezvoltări armonioase a organismului.

Educația fizică și activitățile sportive aplicate rațional în funcție de particularitățile de sex, vârstă, anotimp, condiții de mediu, stare de sănătate, posibilități anatomo- funcționale și plăcerea pentru o anumită activitate contribuie la dezvoltarea armonioasă a corpului și a minții și la întărirea igienică a corpului.

Igiena personală își pune și ea amprenta la păstrarea sănătății.

Igiena personală urmărește atât menținerea igienei exterioare a corpului, adică pielea, părul, unghiile și igiena îmbrăcămintei, cât și aplicarea unor reguli și deprinderi menite să prevină îmbolnăvirile și să mențină sănătatea.

În cuprinsul acestui factor am dori să dezbatem un anumit punct, și anume igiena danturii. Vedem din ce în ce mai des, copiii cu o dantură distrusă care ocupă scaunele de la cabinetul stomatologic - asta în cel mai fericit caz.

Încă din a patra săptămână a vieții intrauterine încep să se dezvolte la embrion mugurii dinților. În timpul vieții intrauterine o serie întreagă de factori, care țin în special de mamă, pot împiedica dezvoltarea normală a mugurilor și mineralizarea lor, astfel încât atunci când vor erupe dinții copilului vor fi deja bolnavi.

Păstrarea unei danturi frumoase a copilului, a omului în general, constă și în igiena personală, dar și în **alimentație**.

Hrana trebuie să conțină, așadar, într-o proporție adecvată cele două feluri de substanțe nutritive energetice și plastice.

Unul dintre factorii principali ai unei alimentații raționale este crearea condițiilor potrivite pentru ca alimentele consumate să fie bine digerate și apoi perfect asimilate. Mâncarea cere atenție. Masa este un moment important al zilei și de eficiența ei depinde sănătatea și randamentul în muncă. Trebuie să ținem seama că toate procesele fiziologice sunt conduse de sistemul nervos. De

aceea atitudinea pozitivă față de masă și atmosfera care domnește în timpul mesei au un răsunet puternic asupra procesului de digestie și asimilare a hranei.

Întrebat care este mâncarea cea mai folositoare, Pavlov a răspuns „*aceea pe care o mâncăm cu poftă*”. Într-adevăr, oricât de rațional ar fi construit un regim alimentar, el nu poate fi de folos omului decât cu condiția ca mâncarea să fie consumată cu plăcere.

La școală, în timpul recreației, observăm că mai mult de 50% dintre elevi savurează cu poftă chipsuri, croissante, ciocolate, diferite alimente care nu ajută cu nimic la păstrarea sănătății, ci dimpotrivă.

Apa este înlocuită cu diferite sucuri, frumos colorate, cu diverse arome, estetic ambalate, încât cu greu rezști tentației.

Toate efectele acestor alimente și băuturi, le vedem la copiii supraponderali, copii care nu au o dezvoltare adecvată vârstei.

În perioada de creștere și maturizare a organismului, mai ales după anumite îmbolnăviri o anumită medicație fiziologică poate fi eficientă pentru organism, bineînțeles la indicația și supravegherea medicului.

Însă de cele mai multe ori, părinții fac abuz de vitamine, minerale, fapt care duce la dezvoltarea organismului copilului în neconcordanță cu vârsta.

În cele prezentate am făcut o prezentare a sănătății mai mult din punct de vedere tradițional.

În continuare vom prezenta și latura modernă a sănătății, făcând referire la dimensiunile acesteia.

Sănătatea include mai mult decât funcționarea fără piedici a organismului. De asemenea, implică relațiile mental–emoțional, intelectuale și sociale cât și valorile spirituale. Astfel, pentru o mai bună înțelegere a sănătății este necesar să examinăm în profunzime fiecare dintre aceste dimensiuni, care luate împreună constituie sănătate și bunăstare în ansamblu.

Sănătatea emoțională. Luat pe ansamblu, calitatea sănătății unei persoane reflectează emoțiile unei persoane, sentimentele acesteia față de sine, situații cât și față de alte persoane. Sănătatea emoțională include înțelegerea emoțiilor și cunoașterea modului de soluționare a problemelor cotidiene, a stresului cât și capacitatea de a studia, de a lucra sau de a îndeplini activități eficiente și cu bună dispoziție.

Sănătatea intelectuală. Intellectul, aspect important al planului mental care contribuie la luarea deciziilor importante, joacă un rol crucial în starea de sănătate și de bunăstare a individului. Chiar dacă capacitatea intelectuală variază de la individ la individ, toți indivizii sunt capabili să învețe cum să dobândească și să-și evalueze informațiile, cum să aleagă între alternative și cum să ia deciziile asupra diferitelor tipuri ale problematicii, inclusiv sănătatea.

Sănătatea intelectuală este uneori inclusă în sănătatea emoțională ca parte a sănătății mentale. Totuși, deși strâns întrepătrunsă cu emoțiile, gândirea intelectuală se distinge de aceasta. Emoțiile pot altera capacitatea de a gândi a unei persoane, iar gândirea confuză poate accentua și mai mult problemele.

Sănătatea fizică. Sănătatea fizică se referă la starea organismului și la răspunsurile acestuia în fața vătămarilor și a bolii. Pentru menținerea unei condiții fizice bune, a unei sănătăți fizice este important să adoptăm acele conduite ce ne conferă o bunăstare fizică. De exemplu, evitarea țigărilor, a consumului de alcool, alimentația moderată sunt doar câteva obiceiuri ce asigură o bună sănătate fizică. Exercițiile fizice adecvate, un efort cât și un repaus echilibrat, menținerea unei greutăți normale și alegerea inteligentă a mâncărurilor, evitarea abuzurilor alimentare ne ajută de asemenea să ne menținem starea de sănătate a organismului.

O stare bună de sănătate fizică necesită faptul ca o persoană să acorde atenție mesajelor trimise prin simțurile organismului asupra a ceea ce el are nevoie – mai multă odihnă sau diferite alimente, ca să enumerăm câteva exemple și, să răspundă la aceste mesaje într-un mod adecvat, coerent. Aptitudinile fundamentale de auto-îngrijire pot ajuta persoanele să-și soluționeze micile probleme de sănătate.

Sănătatea socială. Sănătatea socială se referă la capacitatea de realizare a rolului din viață, cum ar fi rolul de fiu sau fiică, părinte, soț, prieten, apropiat sau cetățean, într-un mod eficient și confortabil, cu plăcere, fără a tulbura climatul de ecologie socială, de protecție al altor persoane. Fiecare dintre aceste roluri presupune diferite responsabilități și riscuri. Toate necesită o comunicare eficientă de genul oferă și ia, căci relaționările sănătoase niciodată nu se derulează într-un singur sens. Împlinirea trebuințelor umane pentru dragoste, intimitate, de apartenență, constituie un factor important în realizarea sănătății sociale. Persoanele care sunt private de aceste trebuințe pot dezvolta comportamente ce pot aduce amenințare la starea lor de sănătate și de bună dispoziție, intrând astfel în sfera anomiei, devianței și patologiei sociale.

Sănătatea spirituală. O altă dimensiune a sănătății este sănătatea spirituală, acel sentiment, trăire, după care comportamentul și valorile fundamentale ale unei persoane sunt în armonie. Anumiți specialiști în sănătate susțin că forțele spirituale afectează și sunt afectate de sănătatea pe ansamblu. Sănătatea spirituală poate include sentimentul de venerație, profunda credință religioasă sau sentimentul de pace lăuntrică referitor la viața cuiva. Aceasta se dezvoltă prin efortul de dezvoltare a semnificației relației cu universul și cu viața însăși.

Numeroase studii au arătat o asociere între afiliția religioasă și rata scăzută de boli cronice și a mortalității. Unii oameni atribuie aceste efecte regulilor religioase, afirmând că religia descurajează conduitele ce pot conduce la probleme severe de sănătate. Alte persoane au declarat că afilierea religioasă poate contribui în mod direct asupra stării de sănătate și a bunei dispoziții în general.

Dimensiunile sănătății pot fi influențate de câțiva factori. Un factor evident îl constituie accesul la un sistem competent de îngrijire medicală și de educație sanitară, de care o persoană poate beneficia nu doar din perspectiva fizică cât și mentală și socială, în aceeași măsură.

Un altul, factorii de mediu, include siguranța căminului și a vecinătății, serviciile publice adiacente iar factorii negativi, de genul volumul de substanțe toxice în sol, aer și apă. Câțiva dintre acești factori pot fi controlați într-o oarecare măsură prin însăși capacitatea persoanei de a alege unde să trăiască, iar alți factori pot fi influențați prin voință politică. Totuși, pentru majoritatea persoanelor, aceștia se constituie în caracteristici ale vieții care pot fi influențate și modificate cu mare dificultate.

Și mai greu de controlat sunt factorii ereditari, aspecte ale vieții care sunt “manipulate” prin gene. Genele sunt “codurile” înăscute și încastrate în fiecare celulă a organismului uman. Ele controlează multe aspecte ale dezvoltării și funcționării indivizilor, de la desemnarea sexului și până la tendințele către anumite boli. Ele pot afecta sănătatea fizică, emoțiile, intelectul și chiar viața socială. Acestea sunt aspectele fundamentale ale vieții și sănătății individului. Factorii genetici nu pot fi controlați de către individ, deși adesea ei pot fi compensați. În timp ce toți acești factori sunt importanți pentru sănătate, cea mai importantă influență în această lume dezvoltată este stilul de viață, acesta fiind un factor ce poate fi controlat. Ideea acestei secțiuni este că ne putem controla sănătatea. În timp ce ereditatea și mediul joacă un rol deosebit în statutul sănătății noastre, alegerile pe care le facem în ceea ce privește stilul de viață ne afectează și ne determină starea de sănătate într-o și mai mare măsură.

Bibliografie:

1. Bordeianu Ion, „Cum să rămânem tineri”, Editura Enciclopedia Română;
2. Drăgan Ioan, „Sănătatea”, Editura Albatros;
3. Georgescu Alexandra Cristina, „Igienă și microbiologie”, Editura Didactică și Pedagogică;
4. Stroescu I., Stieber C., „Dantură frumoasă”, Editura Medicală, București.

O LECȚIE DESPRE... OAMENI ȘI FLORI

Prof. dr. Muscalagiu Arabela, Colegiul Național „David Prodan” Cugir

Sub cireșul înflorit din curtea școlii...

31 martie 2017. Vineri. Cugir. Colegiul Național „David Prodan”. Clasa a XI-a C. Ora 9.

Profesorul intră în clasă. Semi-întuneric, aer închis, elevii apatici, întinși în bănci, cu ochii pe ecranele mobilelor. Desfășurarea unei lecții eficiente, în aceste condiții e aproape imposibil de imaginat. Profesorul cântărește opțiunile și alege. Prioritatea este ca elevii săi să înțeleagă că sunt oameni frumoși, nu legume conectate la net. Ca urmare, salută vesel și anunță: „Dragii mei, în curtea școlii, vă rog, urgent și în liniște!”. Elevii sar brusc din starea de apatie, cu o explozie neașteptată de bucurie și se îndreaptă, aproape fugind, spre locul ales: băncile de sub imensul cireș înflorit din curtea școlii. Apoi, desfășoară împreună, O LECȚIE DESPRE...OAMENI ȘI FLORI.

1. Sunt rugați să își amintească fiecare două secvențe frumoase pe care le-au întâlnit în dimineața respectivă în drumul spre școală.
2. Sunt lăsați apoi să contemple cireșul mângăiat de razele soarelui și să inspire aerul curat.
3. Li se propune apoi o discuție despre asemănările dintre copaci și oameni, apoi dintre copaci și popoarele lumii (că doar ora este de...geografie).
4. Sunt provocați apoi să se gândească la propria ființă și să aleagă o floare/un copac care îi reprezintă.

Răspunsurile vin și sunt uimitor de fidele personalității tinerilor, caracteristicilor fiecăruia dintre ei: magnolie, mac, păpădie, trandafir, orhidee, bujor, cireș, nuc, nufăr, floarea-soarelui, mărgăritar, liliac, floare-de-colț... Se privesc unii pe alții cu uimire și admirație. Au uitat de răcoarea dimineții, de mobilul din buzunar, de oboseala nesomnului și plictiseala programului obișnuit. Iar concluzia dascălului aprinde un zâmbet plin de lumină pe chipul lor și o lacrimă de recunoștință față de Dumnezeu în adâncul său: „Vă dați seama ce incredibil buchet de flori am primit eu în toamna aceasta, când mi-ați devenit elevi?”

Și, pentru a nu uita, ora următoare, în sala de clasă a apărut un altfel de schiță de grup. O „oglină”, trasată în joacă de profesor, în care fiecare s-a regăsit surâzând, pentru că fiecare floare poartă inițiala celui care a ales-o.

PROIECT TEMATIC „TOAMNA”

Prof. înv. primar Bocșa Aurelia-Georgeta, Școala Gimnazială Mușca, com. Lupșa

DURATA PROIECTULUI: 2 săptămâni (02.10.2017-13.10.2017)

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT: ȘCOALA GIMNAZIALĂ MUȘCA

CLASELE I-a și a IV-a

Coordonator: Prof. înv. primar BOCȘA AURELIA-GEORGETA

SCOPURI:

- Cultivarea dragostei pentru natură;
- Dezvoltarea imaginației și a creativității;
- Dezvoltarea spiritului de muncă în echipă și încurajarea elevilor cu privire la participarea activă a acestora în astfel de inițiative;
- Implicarea părinților în formarea și educarea copiilor

Discipline / arii curriculare:

- Comunicare în limba română,
- Matematică și explorarea mediului,
- Dezvoltare personală,
- Muzică și mișcare,
- Arte vizuale și abilități practice,

COMPETENȚE SPECIFICE

CLR

- Sesizarea semnificației globale a unui mesaj scurt, pe teme familiare, rostit clar și rar
- Manifestarea curiozității față de receptarea semnificației mesajelor orale, în contexte de comunicare cunoscute
- Oferirea de informații referitoare la sine și la universul apropiat, prin mesaje scurte
- Manifestarea interesului pentru exprimarea de idei în contexte cunoscute

MEM

- Compararea cardinalelor unor mulțimi având cel mult 10 obiecte
- Manifestarea curiozității pentru observarea unor fenomene /processe /structuri repetitive simple din mediul apropiat, în scopul identificării unor regularități
- Manifestarea grijii pentru comportarea corectă în relație cu mediul natural și social

AVAP

- Manifestarea curiozității față de explorarea de mesaje artistice simple, exprimate vizual
- Manifestarea liberă a ideilor și trăirilor personale, apelând la forme simple de exprimare specifice artelor
- Realizarea de aplicații /compoziții/ obiecte/ construcții simple, pe baza interesului direct

MM

- Cântarea în colectiv a cântecelor, asociind mișcarea sugerată de text
- Manifestarea liberă, adecvată, pe muzică, apelând la diverse forme de exprimare

DP

Identificarea unor trăsături personale elementare

Respectarea unor reguli simple de igienă personală

Resurse: -materiale: cărți cu povești pentru copii, jetoane, imagini și planșe, peisaje - Toamna, fructe și legume, CD, foi A4, creioane colorate, materiale din natură, hârtie colorată, hârtie creponată, lipici, foarfecă, acuarelă, culegere de cântece pentru copii, aparat foto, fructe și legume

- umane: elevii, învățătoarea, părinții

-procedurale: observația dirijată, conversația euristică, explicația, demonstrația, exercițiul, problematizarea, joc de rol, jocul didactic

Forme de organizare: frontală, în grup, individual

PLANIFICAREA ACTIVITĂȚILOR:**Săptămâna I: 02.10.2017-06.10.2017****„Frunze ruginii cad pe cărări”- Activitate integrată (DP; CLR; MEM; MM; AVAP)**

- Plimbare în natură ca să observăm schimbările care au loc și să culegem frunze de diferite nuanțe și mărimi;
- Citirea de imagini, planșe cu aspecte din anotimpul toamna;
- Activitate practică: „Covor de Frunze”- colaj cu materiale din natură

„Mere, pere în panere” - Activitate integrată (DP; CLR; MEM; MM; AVAP)

- Citirea de imagini, planșe cu fructe;
- Joc de rol: „Eu sunt... (un fruct la alegere);
- „Să spunem ghicitori despre fructe”;
- Alcătuirea unui pom fructifer;
- Importanța fructelor pentru organism;
- Activitate practică: „Salata de fructe”- prepararea unei salate de fructe cu fructe specifice toamnei (mere, pere, struguri, prune)

Săptămâna a II-a: 09.10.2017-13.10.2017**„Legume gustoase și sănătoase” - Activitate integrată (DP; CLR; MEM; MM; AVAP)**

- Citirea de imagini, planșe cu fructe;
- Prezentarea, identificarea legumelor de toamnă
- Joc de rol: „La piață”
- Să spunem ghicitori despre legume;
- Audierea unor cântece;
- Cum trebuie să consumăm legumele?
- Importanța legumelor pt. sănătate.
- Activitate practică: Pregătirea unor tartine cu legume

Evaluare: aprecieri verbale, CD cu poze din activitățile desfășurate, autoevaluare.

DESPRE ECOMARKETING ȘI INFLUENȚA SA ÎN VÎNZARILE DE RETAIL (I)

Prof. Poptelecan Călin, Liceul Teologic Greco-Catolic Blaj

Strategia de ecomarketing realizată de multe întreprinderi de comerț (retaliere) au ca și obiective principale îmbunătățirea notorietății, a încrederii și de ce nu dezvoltarea unei simpatii deosebite față de respectiva companie. Ca urmare se dezvoltă o „imagine adecvată, pozitivă și proactivă în psihicul consumatorului, șansele de localizare a acestora cresc exponențial, mărind totodată competitivitatea organizației” (Dabija, Băbuț, 2013), contribuind în mod activ la creșterea eficienței privind abordarea diverselor piețe.

În mileniul trei am asistat la o serie de transformări ale unor companii, astfel că acelea care au reușit prin eforturi deosebite să treacă peste criza financiară, au ajuns să se confrunte cu o îngreunare a accesului la diversele piețe de desfacere, situație rezultată pe de o parte din dificultățile privind satisfacerea unor trebuințe ale acestora. Cel mai dificil aspect pe care îl au de rezolvat unele

companii este acela de a dezvolta în mintea consumatorului o imagine adecvată față de diverse oferte și față de anumite mărci care sunt promovate.

Latura mai puțin cunoscută a crizei economice este aceea că anumite companii s-au confruntat cu un acces mai dificil la unele materii prime sau resurse. Acest aspect a determinat în mod direct compania să: eficientizeze activitatea economică, optimizarea consumului de resurse. S-a constatat că actualul consum al resurselor naturale depășește de fapt cu 50% capacitatea de regenerare, de susținere a Pământului, adică cu alte cuvinte, planeta noastră are nevoie de un interval de timp de „aproximativ nouă luni de zile pentru a genera ceea ce societatea consumă în doar șase luni de zile” (**Retailer Corecard, 2012, pp.3-4).

Astfel companiile care din anumite motive au reușit în scurt timp să adopte și să dezvolte o strategie a sustenabilității propriilor activități, prin adoptarea principiilor protecției mediului, a implementării unui „green marketing” și apelarea la „clean energy” au realizat fără discuție o mai bună pliere la condițiile fluctuante de pe piețele unde activează. La toate acestea se mai adaugă însă și exigențele față de protecția mediului, noile tehnologii ale secolului, care sunt în ansamblu lor „veritabili vectori generatori ale unui avantaj competitiv”, cât și de diferențierea strategică a companiilor care apelează la aceste procedee”. (Pop, Dabija, et.al.2011, p.22).

Dar lumea în care trăim datorită saltului tehnologic și deschiderii sale profunde a realizat percepția unor noi concepte, cum ar fi: agricultura durabilă, biodiversitatea, biotehnologiile verzi, colectarea selectivă, reciclarea, reutilizarea care pot fi „oarecum circumscrise conceptului de green marketing, folosit adesea pentru a descrie orientarea spre sustenabilitatea întreprinderilor”. (Martin, D., Schonten, J., Sustainable Marketing Pearson Education, Prentice Hall, 2012, pp.90). Astfel, anumiți retailers duc o politică de consiliere a diverșilor furnizori având drept scop reducerea consumului de energie, a materiei prime și utilizarea energiei verzi.

În procesul de protecție a mediului intervine și un alt aspect nu deloc de neglijat și anume procesul de selectare a ambalajelor, în acest sens putându-se face o educație a consumatorilor în vederea protecției mediului precum și a reducerii poluării. La acest capitol însă România se află într-un stadiu incipient, mai ales că de multe ori acest aspect trebuie aplicat de la cele mai fragede vârste, de la sate la orașe, de la o municipalitate la alta.

În ceea ce privește sustenabilitatea produselor alimentare prima analiză a fost făcută de WWF România în iunie 2012. Studiul acestora a fost făcut asupra a zece rețele de comerț cu amănuntul, adică Kaufland, Carrefour, Real, Penny Market, Auchan, Lidl, Cora, Billa, Mega Image și Profi, a avut ca și obiectiv măsura în care procesele din lanț sunt sustenabile și sortimentele comercializate provin de la fermieri locali, regionali sau naționali, dar și verificarea gradului în care criteriile de mediu sunt luate în considerare de către managementul lanțurilor comerciale, atunci când acestea stabilesc produsele comercializate (**Retailer Scorecard –Primul studiu privind performanțele de mediu pe piața de FMCG din România, WWF România, iunie 2012, <http://awsassets.panda.org>).

Un exemplu în acest sens îl constituie marele retailer Ikea care așa cum se poate observa și din cataloagele sale de produse, expediază toate elementele de mobilier împachetate compact, în cutii astfel încât livrarea dez asamblată a pieselor de mobilier să permită o optimizare și o eficientizare unitară a acestui proces (Martin S., Schonten J., Sustainable Marketing, Pearson Education Prentice Hall, 2012, pag.60).

Bibliografie selectivă;

1. Dabija D.C., Cercetări de marketing în retailul românesc, Editura ASE, București, 2013
2. Dabija D.C., Pop N.Al., Dumitru I., Marketing Internațional –Teorie și practică, Editura Uranus, București, 2011
3. Danciu, V., Marketing Internațional de la tradițional la global, Editura Economică, București, 2011
4. Martin D., Schouten J., Sustainable Marketing, Pearson Education, Prentice Hall 2012, pp.93-94. Werback A., Strategy for Sustainability; A Business Manifesto, Harvard Business Press, Boston,

2009.

5. Pelău ,C., Marketing strategic, Editura Economică, București 2000.

6 .www.reuters .com /article/environment New

NOȚIUNI DE VOCABULAR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. Mateș Rodica, Școala Gimnazială „Horea” Horea

După cum se știe limba este un fenomen social prin originea ei, prin funcția de comunicare pe care o îndeplinește și prin dependența sa față de societate. Fiind nemijlocit legată de activitatea omului, limba reflectă schimbările din istoria societății în mod diferit, în fiecare compartiment. Cel mai bine se vede dependența limbii de societate în vocabular, atât în privința apariției și dispariției cuvintelor, cât și în ceea ce privește schimbarea sensului lor.

Cunoștințele de limba română în programa claselor primare sunt organizate în sistemul concentric, care presupune eșalonarea și reluarea lor progresivă, împletit cu sistemul liniar, care presupune abordarea în fiecare an a unor teme sau capitole din domeniul foneticii, lexicului sau gramaticii.

Această îmbinare a cunoștințelor asigură repetarea, sistematizarea și adâncirea lor progresivă de la o clasă la alta.

Este necesară abordarea în strânsă legătură a problemelor de vocabular cu cele de gramatică și ortografie. Astfel se asigură nu doar îmbogățirea vocabularului, care nu trebuie să fie un scop în sine, ci și utilizarea corectă a diferitelor forme ale cuvintelor. S-a constatat că nu este suficientă explicarea cuvintelor doar pe parcursul derulării metodei lecturii explicative și nici folosirea achizițiilor de vocabular în aceleași contexte situaționale. Învățătorul are posibilitatea și libertatea de a utiliza creator toate valențele formative ale textului literar.

Cunoștințele dobândite la orele de gramatică pot fi folosite în orele de literatură, în compuneri, îmbogățind și precizând lexicul elevilor, dar pot constitui și bază pentru acumularea altor cunoștințe.

În predarea sinonimelor, învățătorul trebuie să sublinieze importanța folosirii acestora, întrucât prezența sinonimelor constituie o dovadă a bogăției limbii și îi oferă posibilitatea elevului de a exprima nuanțe foarte fine.

Sinonimele se diferențiază nu numai semantic, ci și stilistic și emoțional-expresiv, prin raportarea la stilul neutru: a mânca (neutru) = a se hrăni (științific) = a înfuleca (popular) = a hali (argotic). Elevul dispune de anumite posibilități de selecție, pe care limba i le pune la dispoziție și pe care el le combină în funcție de intenția sa, de bagajul de cunoștințe.

De exemplu în scrierea antonimelor este bine să se folosească nu numai cuvinte deosebite ca formă, de tipul: mare-mic, bun-rău, frumos-urât, ci și derivate cu prefixe negative: coase-descoase, complet-incomplet, leagă-dezleagă.

Îmbogățirea vocabularului presupune însușirea și folosirea cuvintelor specifice diferitelor compartimente ale vocabularului. În structura lui întâlnim: termeni tehnici specifici diferitelor discipline, regionalisme, arhaisme, neologisme, termeni de argou și jargon care apar în operele studiate în ciclul primar. Fără a folosi terminologia de specialitate, se fac exerciții de recunoaștere a lor în textele literare, se explică prin sinonimie sau perifrază, apoi se introduc în contexte noi. Explicarea acestor cuvinte poate deveni un moment în care elevii acumulează noi cunoștințe dacă învățătorul folosește materiale didactice, inclusiv dicționarul. În acest fel, elevii vor dovedi pricepere în utilizarea diferitelor materiale auxiliare, dar și mult mai multe cunoștințe.

Îmbogățirea vocabularului se poate face și prin alcătuirea de familii de cuvinte, prin formarea unor noi cuvinte. A cestea pot fi separate din context și elevii vor observa că, de exemplu, cuvintele desen, desenez, desenatul au o parte comună – desen, care nu se schimbă de la un cuvânt la altul, deci toate cuvintele „se înrudesesc între ele”, fac parte din aceeași familie.

Pentru fixarea cunoștințelor comunicate se pot folosi exerciții variate: recunoașterea într-un șir sau text a cuvintelor care fac parte din aceeași familie, gruparea în familii lexicale a unor cuvinte date, formarea familiei de cuvinte a unui cuvânt de bază etc.

O altă noțiune ce trebuie abordată este aceea a cuvintelor compuse ce apar frecvent în textele din manual sau în lucrările elevilor. Când se întâlnesc aceste cuvinte în text, va fi atrasă atenția elevilor asupra ortografiei cuvintelor compuse prin juxtaponere, scrise cu cratimă sau contopite (Exemple: Ștefan cel Mare, Mircea cel Bătrân; ochiul-boului, Cluj-Napoca; bunăvoință, bunăstare). De asemenea trebuie să le fie atrasă atenția elevilor în ceea ce privește analiza gramaticală a unui asemenea cuvânt, ca o unitate, indiferent din câte cuvinte și din ce fel de cuvinte este alcătuit.

Pentru activizarea vocabularului se poate cere elevilor să găsească cuvinte compuse pe domenii: basme, personaje istorice, plante, viețuitoare etc. Această activitate se poate transforma într-un joc la care participă mai multe echipe. Echipa care găsește cele mai multe cuvinte va fi declarată câștigătoare. Jocul se poate transforma într-un exercițiu de creație, elevii trebuind să introducă câteva dintre cuvintele găsite într-o scurtă compunere. La final se pot premia cele mai reușite compuneri.

În ceea ce privește semantica, preocupările învățătorului trebuie să fie diverse. În textele literare și non-literare elevii întâlnesc cuvinte folosite cu sensul de bază, cu sensuri secundare sau figurate. După o înțelegere corectă a acestora, elevii pot folosi mai ales sensurile figurate ale unui cuvânt în compuneri și astfel vor deveni mai creativi, cu un vocabular mai nuanțat, care va pune în evidență bogăția semantică a limbii române.

Bibliografie:

1. Bănică, Gh., Mocanu, M., *Limba română contemporană. Vocabularul*, Editura Universității din Pitești, 2004;
2. Hristea, Th., *Sinteze de limba română*, Editura Didactică și Pedagogică., București, 19981;
- Parfene, C., *Metodica studierii limbii și literaturii române în școală*, Editura Polirom Iași, 1999.

GLACIAȚIUNILE CUATERNARE ȘI ROLUL LOR BIOGEOGRAFIC(II)

Prof. Poptelecan Călin, Școala Gimnazială „Toma Cocișiu” Blaj

În pleistocen glaciațiunile au acoperit în mai multe etape ce mai mare parte a Americii de Nord și întinse teritorii din vestul și centrul Europei, ajung spre sud până la Tamisa în vest și în Carpații de est. În același timp au existat însă și glaciațiuni și în America de Sud, ca și în sudul Australiei și Noua Zeelandă. Este adevărat că o astfel de glaciațiune atât de extinsă în emisfera nordică nu a putut rămâne fără consecințe biogeografice mai îndepărtate, chiar până în zonele tropicale.

Studiile efectuate asupra depozitelor de terase cuaternare din regiunea Alpilor, Penk sau Bruckner au scos în evidență existența celor patru faze de expansiune a ghețarilor din Alpi, care au primit după numele unor râuri denumirea de Günz, Mindell, Riss și Würm. Mai apoi, în nordul Europei au fost identificate trei glaciațiuni; Elster, Saale și Vistula, separate de două perioade interglaciare; Holstein și Eem. Pe baza unor studii analoage, în bazinul St.Laurențiu din America de Nord, s-au putut recunoaște patru glaciațiuni și anume: Nebraska, Kansas, Illinois și Wisconsin, separate de perioadele interglaciare. Astfel, pe lângă glaciațiunile mindeliene, două glaciațiuni rissiene și cel puțin două glaciațiuni würmiene, sunt cam în total vreo nouă glaciațiuni.

Perioadele glaciare cuprind mai multe oscilații climatice, în care perioadele de încălzire ale climatului, de obicei de durată nu prea lungă și care poartă numele de „interstadii” alternează cu cele de culminare a frigului, cărora li s-a rezervat denumirea de „stadii”. Astfel, durata unei glaciațiuni, care cuprinde toate fluctuațiile sale stadiale și interstadiale, este de cel puțin 30000 sau de 50000 de ani.

Apoi, distincțiile dintre stadii și o glaciațiune rămân uneori relative; ceea ce poate fi un „stadiu” pentru Fenoscandia poate deveni o „glaciațiune” pentru Alpi. (L.Lliboutry, 1965). Dar uneori și chiar sincronismul glaciațiunilor rămâne relativ, de exemplu, în America de Nord s-a mai înregistrat o ultimă fază glaciara acum circa 5000 de ani înaintea erei noastre, care nu apare a fi cunoscută în Europa.

S-a enunțat de asemenea, în literatura de specialitate că în epoca actuală, munții din Asia centrală nu au ieșit din ultima fază a glaciațiunii würmiene (E.P. Orovin, 1961). Astfel, în Pamir există aproximativ 1200 de ghețari, care ocupă o suprafață întinsă.

Per asamblu, glaciațiunile cunoscute acoperă abia 120.000 de ani sau cel mult 200.000 de ani din întreaga durată a cuaternarului de 800.000 de ani, putându-se afirma că în această perioadă s-au putut desfășura vreo 15 glaciațiuni succesive (L.Lliboutry, 1965).

În ceea ce privește flora cuaternară, aceasta a fost diferențiată din terțiarul superior, astfel flora pliocenă din Europa centrală era bogată în reprezentanți care trăiesc numai în America de Nord sau în Asia orientală. Dintre componentele terțiare care se regăsesc azi, fie în Asia de est, fie în America de Nord, sau chiar în ambele continente, făceau parte din flora termofilă a Europei, genurile; *Sequoia*, *Taxodium*, *Carya* sau *Liriodendron*.

Ca urmare a scăderii temperaturii, la începutul cuaternarului are loc o înlocuire a florei termofile cu alte forme mai rezistente la aceste modificări. Dacă ne referim la glaciațiunile pregünziene (Biber și Donau) acestea au influențat în mod nefavorabil flora și fauna termofilă rămasă din pliocen. Perioada interglaciara Günz-Mindel se caracterizează prin faptul că nu mai apar genurile termofile ca *Pterocarya* și *Castanea*.

În perioada interglaciara Riss-Würm (Eem), morenele rissiene au fost ocupate cu cenoze vegetale termofile, inducându-se un climat mult mai blând decât cel actual. Glaciațiunea rissiană a fost cea mai extinsă cuprinzând două stadii cataterme (Riss I și II) fiind separate de o oscilație anatermă. În perioada extinderii maxime a ghețariilor, Europa centrală a fost acoperită de tundre cu sălcii pitice (*Salix herbacea*, *Salix reticulata*), mesteacăn pitic, (*Betula nana*) și alte plante oligotreme caracteristice tundrelor actuale și a stepelor loessice cu pelinuri (*Artemisia pontica*, *Artemisia pontica*).

Glaciațiunea würmiană se spune că ar fi început cu o serie de geruri umede urmate de geruri uscate, iar ca și durată ar fi avut cam 65.000 de ani.

În perioada stadiilor era întâlnită o floră artica-alpină și subartica ierboasă și arbustivă (*Salix herbacea*, *Betula nana*, *Dryas octopetala*) în amestec cu unele specii heliofile (*Artemisia*, *Centaurea cyanus*) în timp ce vegetația interstadială putea fi alcătuită din păduri de molid, stejar, frasin, carpen. Gerurile aspre întâlnite în ultima perioadă a complexului würm cu o temperatură medie în Europa centrală inferioară cu aproximativ 8 până la 12°C celei actuale, a primit denumirea de *Dryas* și în această perioadă tundrele se extindeau în întreaga Europă centrală.

Bibliografie selectivă;

1. Anghel, Ghe., Răvănuț, M., Turcu Ghe., Geobotanica, București, 1971.
2. Călinescu, R., Introducere în Biogeografia României, București, 1964
3. Elhai, H., Biographie, Paris, 1968.
4. Gaussen, H., Geographie des plantes, Paris, 1933.
4. Stugren, B., Rădulescu M., Metode matematice în zoogeografia regională, „Științe și cercetări biologice”, vol 12, nr.1, pp7-24, Cluj-Napoca, 1961
5. <https://ro.wikipedia.org/wiki>

NEEXECUTAREA OBLIGAȚIILOR CONTRACTUALE

Consilier juridic *Mariș Voicu-Răzvan*

Conceptul de neexecutare a obligațiilor contractuale. În temeiul contractului valabil încheiat, creditorul are dreptul să pretindă și să obțină îndeplinirea exactă a obligației contractuale, iar debitorul este ținut să execute întocmai ceea ce datorează. Atunci când, fără justificare, nu-și îndeplinește această îndatorire, debitorul este răspunzător pentru prejudiciul cauzat celeilalte părți, fiind obligat să îl repare, în condițiile legii [art. 1350 alin. (2) NCC].

Prin nerespectarea obligațiilor contractuale, debitorul încalcă atât normele legale, cât și normele private, generate de contract, adică săvârșește o faptă ilicită contractuală constând în încălcarea dreptului de creanță al celeilalte părți.

Neexecutarea obligațiilor contractuale are două înțelesuri:

- *lato sensu*, când se transpune în neexecutarea totală sau parțială, necorespunzătoare sau cu întârziere a obligației și
- *stricto sensu*, constând numai în neexecutarea totală sau parțială a obligațiilor contractualeⁱⁱⁱ.

Neexecutarea obligațiilor. În cazul neexecutării totale a obligației, angajarea răspunderii contractuale a debitorului intervine atunci când creditorul nu cere sau nu poate obține executarea silită în natură a obligațiilor. Debitorul va fi obligat la repararea prejudiciului cauzat prin conduita sa ilicită. În cazul neexecutării parțiale, se face distincție în funcție de obiectul obligației, după cum prestația este indivizibilă, prin natura sa sau prin convenția părților, ori este divizibilă. Dacă prestația este indivizibilă, executarea parțială a obligației are valoarea unei neexecutări totale; situația este asemănătoare și în cazul neexecutării obligației accesorii, considerată de părți esențială și determinantă la încheierea contractului. Când însă obiectul obligației este divizibil, instanța va aprecia în ce măsură obligația a fost executată, diminuând proporțional daunele-interese pe care debitorul trebuie să le plătească creditoruluiⁱⁱⁱ.

Executarea necorespunzătoare a obligațiilor. Executarea necorespunzătoare înseamnă îndeplinirea prestației asumate de către debitor cu nerespectarea clauzelor contractuale sau a standardelor uzualeⁱⁱⁱ.

Executarea necorespunzătoare a prestației poate fi apreciată ca o neexecutare totală, dacă bunul necorespunzător este inutilizabil în întregime în considerarea cauzei contractului, de pildă, executarea a unei comenzi privind un articol de îmbrăcăminte prea mare sau prea mic pe care persoana căreia îi este destinat nu îl poate îmbrăca. În acest caz, creditorul va putea cere rezoluțiunea contractului și plata daunelor-interese pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

Când însă bunul care formează obiectul material al contractului este necorespunzător cerințelor prevăzute în clauzele contractuale, dar respectă dispozițiile imperative ale legii sau standardele uzuale, fără a fi inutilizabil, avem de-a face cu o executare parțială a contractului, care va avea drept consecință diminuarea prețului și obligarea debitorului la plata daunelor-interese pentru prejudiciul cauzat creditorului, aferent diferenței de preț.

În cazul obligațiilor contractuale pecuniare, care pot fi întodeauna executate prin remiterea unei sume de bani, problema neexecutării sau executării necorespunzătoare nu se pune în discuție.

Executarea necorespunzătoare sau defectuoasă a contractului poate avea loc numai în cazul obligațiilor pozitive de „a da” și de „a face”.

Executarea cu întârziere a obligațiilor contractuale. Angajarea răspunderii contractuale intervine și în cazul în care debitorul și-a executat în natură obligațiile asumate prin contract sau este gata să le execute, dar după împlinirea termenului stabilit în contract, cauzând astfel creditorului un prejudiciu. Când termenul contractual este esențial, iar debitorul nu l-a respecta, întârzierea în executare va fi calificată ca o neexecutare propriu-zisă, deoarece obligația prin natura sa nu mai poate fi executată după expirarea termenului, dacă creditorul nu-și dă acordul în acest sens.

În aceste ipoteze ale nerespectării termenului contractual, creditorul are dreptul la repararea prejudiciului, prin plata de către debitor a daunelor-interese moratorii, când executarea s-a făcut după împlinirea termenului contractual, sau prin plata daunelor compensatorii, atunci când, prin expirarea termenului esențial, întârzierea în executare poate fi calificată ca o neexecutare totală sau parțială. În schimb, fără a distinge după cum termenul de executare a contractului a fost prevăzut ca esențial sau neesențial într-un contract, dacă creditorul primește prestația, el este îndreptățit numai la plata daunelor moratorii.

Consecințele neexecutării. Cumulul daunelor. Daunele moratorii se pot cumula cu executarea prestației în natură după împlinirea termenului contractual. Chiar și în situația în care întârzierea în executare semnifică neexecutarea contractului, daunele-interese moratorii se pot cumula cu plata daunelor compensatorii.

Spre deosebire de faptele ilicite contractuale privind neexecutarea *lato sensu* a obligațiilor debitorului, care privesc numai obligațiile care au ca obiect prestații în natură, executarea obligațiilor pecuniare se fac întotdeauna în natură, prin remiterea unor sume de bani, astfel că în privința acestora se pune în discuție numai întârzierea plății și obligarea debitorului la achitarea unor daune-interese moratorii. Debitorul nu poate fi obligat la plata daunelor compensatorii, care constau tot într-o sumă de bani, egală cu cea pe care o datorează creditorului săuⁱⁱⁱ.

Criteriul legal de comensurare a daunelor-interese se situează în acest caz la nivelul dobânzii legale. Dauna moratorie, folosul nerealizat și dobânda legală sunt sinonime în cadrul obligațiilor care au ca obiect o sumă de bani, iar temeiul juridic al obligării la despăgubiri îl constituie art. 1535 NCC, care a instituit prezumția productivității banilor și a evaluat această productivitate la nivelul dobânzii legale, fără a fi nevoie de dovedirea prejudiciului.

Dobânda fiind adoptată legislativ, reflectă instabilitatea monetară și reprezintă dobânda oficială, în funcție de care instanța de judecată trebuie să oblige la dezdăunare. Așadar, instanța nu se poate raporta la inflație ca fenomen economic și nici nu poate augmenta dobânda legală cu rata inflației, deoarece domeniul economic nu se poate converti într-un criteriu de determinare juridică, în afara unui cadru juridic care să confere semnificația unui criteriu legal de determinare și fixare a întinderii daunelor-interese pentru executarea cu întârziere a unei obligații băneștiⁱⁱⁱ. În temeiul art. 1535 alin. (3) NCC, dacă nu sunt datorate dobânzi mai mari decât dobânda legală, creditorul are dreptul, în afara dobânzii legale la daune-interese pentru repararea integrală a prejudiciului suferit.

Dovada faptei ilicite. Orice neexecutare a contractului trebuie să fie probată de către creditor, în funcție de clasificarea obligațiilor după obiectul lor, în obligații de rezultat și obligații de mijloace. Obligațiile de rezultat sunt, în accepțiunea art. 1481 alin. (1) NCC, acele obligații prin care debitorul este ținut să procure creditorului său rezultatul promis.

Dovada neexecutării se face prin proba neobținerii rezultatului promis de către debitor, care va angaja răspunderea contractuală a acestuia în temeiul prezumției de culpă; prevăzută de art. 1548 NCC; debitorul nu va putea înlătura răspunderea contractuală decât prin invocarea unor cauze străine, precum forța majoră, cazul fortuit, fapta creditorului sau, fapta unui terț, dacă aceasta din urmă întrunește condițiile forței majore. Prezumția de culpă nu operează la prima vedere în cazul în care livrarea produselor s-a făcut cu lipsuri cantitative sau calitative, deoarece rezultatul promis a fost atins. Creditorul care pretinde existența lipsurilor cantitative sau calitative trebuie să probeze existența lor și numai astfel se va putea pune în discuție neexecutarea contractului și incidența prezumției de culpă. Așadar, în acest caz, prezumția de culpă este subsecventă dovezii lipsurilor cantitative sau calitativeⁱⁱⁱ.

Caracteristica obligației de prudență și diligență nu constă în îndatorirea debitorului de a atinge un rezultat determinat, ci de a depune diligența necesară pentru realizarea rezultatului dorit. Unul dintre aspectele distincției dintre obligațiile determinate de rezultat și acelea de mijloace se situează pe teren probatoriu. În cazul obligațiilor de rezultat, neobținerea rezultatului dorit constituie *ipso facto* o dovadă a culpei prezumate a debitorului. În privința obligațiilor de mijloace, neatingerea rezultatului nu este prin el însuși o dovadă a culpei debitorului, ci îi revine creditorului sarcina de a proba direct faptul că debitorul nu a depus diligența necesară pentru obținerea

rezultatului, adică abdicarea debitorului de la obligațiile ce îi revineau în temeiul art. 1481 alin. (2) NCC.

Spre deosebire de obligațiile de rezultat, în cazul cărora creditorul are asigurată obținerea prestației datorate, adică al rezultatului la care debitorul s-a angajat, în cazul obligațiilor de mijloace, debitorul nu garantează creditorului că rezultatul urmărit va fi obținut. Răspunderea debitorului va fi angajată numai dacă nu a recurs la toate mijloacele, nu a dat dovadă de prudență și diligență, făcând tot ceea ce este în stare, pentru obținerea rezultatului. Prin natura ei, răspunderea debitorului este subiectivă, suportul acesteia fiind culpa dovedită de către creditor.

Calificarea corectă a obligațiilor în obligații de rezultat și obligații de mijloace prezintă relevanță în atribuirea sarcinii probei în cadrul răspunderii contractuale și, sub acest aspect, art. 1481 alin. (3) NCC dispune că trebuie să se țină seama de:

- a) modul în care obligația a fost stipulată în contract;
- b) existența și natura contraprestației și celelalte elemente ale contractului;
- c) gradul de risc pe care îl presupune atingerea rezultatului;
- d) influența pe care cealaltă parte o are asupra executării obligației.

Pentru obligațiile pozitive de „a da”, se va ține seama de natura bunului, după cum acesta este imobil sau mobil. Dacă bunul este imobil și este supus înscrierii în cartea funciară, creditorul obligației de transfer va trebui să probeze că debitorul nu a consimțit la actul translativ sau constitutiv de drepturi tabulare, convenit cu debitorul. Dacă bunul este mobil și nu este supus vreunei formalități de publicitate sau administrative, creditorul va putea declara doar punerea în posesie, întrucât obligația de „a da” s-a îndeplinit prin simplul acord al părților, în temeiul art. 1273 NCC, în privința bunurilor individual determinate, ori prin individualizarea acestora de gen.

În cazul obligației pozitive de „a face”, cu referire la bunurile mobile de gen, creditorul va trebui să probeze refuzul debitorului de individualizare și predare a bunurilor, întrucât obligația de a da coincide cu executarea obligației de a face, care încorporează cele două componente, individualizarea și predarea bunurilor mobile [art. 1273 alin. (1) NCC].

În privința obligațiilor de non facere, creditorul este ținut să dovedească rezultatul acțiunii debitorului, cu alte cuvinte consecințele acțiunii de la care debitorul era dator să se abțină, în temeiul obligației asumate prin contract. Reglementarea criteriilor de delimitare a obligațiilor de rezultat și de mijloace, din alin. (3) al art. 1481 NCC, a pornit de la incertitudinea și relativitatea generată de calificarea acestora, evidențiate în doctrina franceză.

În dreptul francez, obiectul obligației de rezultat este determinat, că debitorul a promis un rezultat precis, iar faptul de a nu-l fi obținut constituie neexecutarea obligației; la fel, obligațiile de a face sunt de rezultat aturici când debitorul nu doar promite să acționeze, ci se angajează să-i procure creditorului prin acțiunea sa un rezultat determinat.

Creditorul nu poate angaja răspunderea debitorului ținut de o obligație de mijloace, decât demonstrând că acesta nu a depus suficiente diligențe, nu a uzat de toate mijloacele posibile pentru obținerea rezultatului promis, ceea ce evidențiază, de fapt, culpa debitorului. Cât privește diligența impusă debitorului, ea era apreciată în abstracto, prin raportare la un model abstract — „bunul tată de familie” iar debitorul este în culpă atunci când diligența sa se situează sub nivelul modelului abstract. În prezent, „bunul tată de familie” este înțeles într-o manieră sociologică: el este definit prin profesia sa, astfel încât se compară conduita debitorului cu aceea a unui individ din profesia sa, diligent și instruitⁱⁱⁱ.

În alte situații, debitorul își asumă o obligație de garanție, în sensul că acesta garantează rezultatul promis, chiar în cazul survenirii unor riscuri. Altfel spus, debitorul își asumă în acest caz o răspundere obiectivă, irefragabilă.

Distincția dintre obligațiile de rezultat și cele de mijloace este relativă; doctrina franceză a remarcat incertitudinea criteriului deoarece, în anumite contracte, cele două categorii de obligații se întrepătrund atunci când rezultatul sau mijlocul promis este mai puțin precis, dacă există o relativitate a obligației contractuale generate de voința părților, dar și de circumstanțele obiective care pot agrava obligațiile de mijloace sau atenua pe acelea de rezultat. Tocmai de aceea, în dreptul

francez, obligația de rezultat este considerată că reprezintă regula, iar obligația de mijloace constituie excepția. Cel mai adesea, excepția apare în cazul obligațiilor de „a face”, când părțile nu s-au exprimat clar, iar executarea contractului este aleatorie. În lipsa hazardului, obligația este una de rezultat; faptul că debitorul nu a ajuns la rezultatul promis face să fie prezumată lipsa sa de diligență, ceea ce confirmă că nu există o diferență de natură radicală între cele două tipuri de obligațiiⁱⁱⁱ.

Bibliografie:

- prof. univ. dr. Monna-Lisa Belu Magdo, *Răspunderea civilă contractuală în noul Cod civil*, Editura Hamangiu, București, 2017;
- M. Pivniceru, M. Gaiță, Notă la decizia nr. 26 din 7 ianuarie 2000 a secției civile a Curtii de Apel Iași, în *Dreptul* nr. 10/2001;
- Ph. Malaurie, L. Ayns, Ph. Stoffel-Munck, *Drept civil. Obligațiile*, Ed. Wolers Kluwer, 2010.